

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta

Katedra sociální práce
Obor: Sociální politika a sociální práce

Mediace v ČR a ve Finsku
Mediation in the Czech Republic
and Finland

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vypracoval: Klára Hušková

Vedoucí práce: PhDr. Hana Pazlarová, Ph.D.

Rok: 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem k tomu pouze zdroje uvedené na konci práce, a to v souladu s Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.

V Praze dne .....

.....

Klára Hušková

Poděkování

Děkuji své vedoucí práce PhDr. Haně Pazlarové, Ph.D. za trpělivost během tvoření mého prvního díla, za rady a připomínky. Dále děkuji své rodině a svému muži za podporu a podmínky, ve kterých jsem mohla pracovat.

Klára Hušková

Název práce:

Mediace v ČR a ve Finsku

Autor: Klára Hušková

Obor: Sociální politika a sociální práce

Druh práce: Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Hana Pazlarová, Ph.D.

Katedra sociální práce, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

Abstrakt: Bakalářská práce se věnuje mediaci ve Finsku a v České republice. V úvodní kapitole je několik stran věnováno obecným informacím o mediaci, jako například v čem spočívá tato metoda, na jakém základu pravděpodobně vznikla a kde je možné ji využít. Následně navazují kapitoly, které se věnují mediaci v každém státě odděleně. Je zde popsán historický vývoj mediace v obou zemích, jejich legislativní zázemí a požadavky na mediátora. Vše je doplněno daty o mediaci z let 2007 až 2015. V závěrečné kapitole jsou tyto dva systémy porovnány.

Klíčová slova: mediace, mediátor, konflikt, Česká Republika, Finsko, komunikace

Title:

Mediation in the Czech Republic and Finland

Author: Klára Hušková

Abstract: The bachelor thesis focuses on mediation in Finland and the Czech Republic. In the introductory chapter, several pages are devoted to general information on mediation, such as to what this method is based on, on what basis it was likely to come about and where it can be used. The following chapters deal with mediation in each state separately. There is also described historical development of mediation in both countries, their legislative background and requirements for the mediator. Everything is supplemented by media reports from 2007 to 2015. In the final chapter, these two systems are compared.

Key words: mediation, mediator, conflict, the Czech Republic, Finland, communication

Obsah

Úvod	8
1 Mediace	10
1.1 Mediace a její definice	10
1.2 Historický vývoj	11
1.3 Mediace v kontextu EU	13
1.4 Principy mediace	14
1.5 Fáze mediace	15
1.6 Účastníci mediace	17
1.7 Oblasti využití	19
1.7.1 Rodinná mediace	19
1.7.2 Mediace v pracovněprávních a v obchodních vztazích	20
1.7.3 Komunitní a občanskoprávní mediace	20
1.7.4 Mediace trestněprávní	20
1.7.5 Mezinárodní a interetnická mediace	21
2 Mediace v České republice	22
2.1 Vývoj mediace v ČR	22
2.2 Legislativní ukotvení v ČR	24

2.2.1	Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě	24
2.2.2	Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci	24
2.2.3	Vyhláška č. 277/2012, o zkouškách a odměně mediátora	25
2.3	Profese mediátora v Čechách	25
2.3.1	Mediátor na živnostenský list	26
2.3.2	Zapsaný mediátor	26
2.4	Probační a mediační služba ČR	28
2.5	Analýza mediace v rámci PMS	30
3	Mediace ve Finsku	34
3.1	Vývoj mediace ve Finsku	34
3.2	Legislativní ukotvení ve Finsku	35
3.2.1	Zákon č. 663/2005 Sb., o soudní mediaci	36
3.2.2	Zákon o mediaci v pracovněprávních sporech č. 420/1962 Sb., novelizován č. 477/2011 Sb.	38
3.3	Profese mediátora ve Finsku	38
3.3.1	Mediátor v soudních mediacích	39
3.3.2	Mediátor v mimosoudních mediacích	39
3.4	Mezinárodní mediace	40
3.5	Soudní mediace	41
3.6	Data o počtu mediací ve Finsku	41
4	Srovnání mediace v ČR a ve Finsku	45
4.1	Historie	45
4.2	Legislativa	46

4.3	Profese mediátora	47
4.3.1	Mediace civilní/ mimosoudní	47
4.3.2	Trestněprávní mediace	47
4.3.3	Mezinárodní mediace	48
4.4	Porovnání získaných dat	48
	Závěr	50
	Seznam použitých zdrojů	52

Úvod

Člověk je tvor společenský. Z této podstaty dochází mezi ním a jeho okolím k neustále interakci. Na komunikaci a interakci člověka s člověkem je založen od pradávna i celý systém našeho společného soužití a přirozeně v něm každý den může docházet k mnoha konfliktním situacím. Pokud víme že s tím daným člověkem budeme přicházet dále do kontaktu, měli bychom mít svou osobní motivaci v tom, tento konflikt řešit. Mnoho menších sporů jsme schopni řešit různými způsoby sami nebo s pomocí našeho blízkého okolí. Pokud ale zjistíme, že daný spor řešit takto nelze, je nutné vyhledat pomoc třetí nezávislé strany. V tuto chvíli je nejčastější využití soudních služeb. Je však možné vybírat také z alternativních forem řešení konfliktů, do kterých patří mimo jiné mediace.

Právě mediace je odvětví, kterým se v této práci budu zabývat. Přestože se nacházíme v době, kdy jsou soudy mnohdy kapacitně přetížené a čekací doba na soudní rozhodnutí se prodlužuje, jsem velmi překvapená, že o využití mediace jsem dosud příliš neslyšela. Samotnou mě zajímá porovnání, jaká je situace v jiném státě a jak tuto obecnou metodu řešení konfliktů začlenili do jejich systému. Protože Finsko patří mezi nejvyspělejší země světa a s vysokou kvalitou života a mimo to mám s Finskem svou osobní studijní zkušenost, rozhodla jsme se porovnat systém mediace v České republice se systémem a využitím ve Finsku. Mým cílem je tedy zmapovat a popsat oba dva systémy a následně porovnat. To může vést k následné vzájemné inspiraci jakým směrem je mediaci ještě možné rozvíjet.

Práci jsme rozdělila na čtyři hlavní kapitoly. V první kapitole se budu věnovat mediaci, jako obecné metodě řešení konfliktů. Zde popíši její hlavní definice, odkud mediace pochází a její následný vývoj v Evropské Unii. Pro užší pochopení

zde dále budou hlavní principy, na kterých tato metoda stojí, konkrétní fáze mediálního procesu a oblasti, kde má mediace svá uplatnění. V neposlední řadě věnuji podkapitolu stranám konfliktu, a to především osobě mediátora.

Druhou a třetí kapitolu už věnuji mediaci dvou vybraných zemích. V České republice i ve Finsku první popíši jejich historický vývoj, abych dokázala porovnat jakou má mediace v dané zemi tradici. Naváží legislativním ukotvením a popsáním konkrétních zákonů. Pokusím se také přiblížit postavení mediátora jako profesí a s legislativními požadavky na mediátory. Každá z těchto kapitol, bude na konci doplněna statistickými daty, které si daná země vede.

Poslední kapitola zachová podobnou strukturu jako kapitoly předchozí. Vše rozdělím do několika podkapitol, ve kterých porovnáám hlavní odlišnosti, které mediace v těchto dvou státech má.

Ve své práci budu čerpat informace ze zákonů a vyhlášek daných států, odborné literatury a internetových zdrojů. Těmi jsou zejména dokumenty Probační a mediační služby, stránka Asociace mediátorů ČR a finský Národní institut pro zdraví a sociální služby, který zpracovává podrobná statistická data o mediaci ve Finsku.

Kapitola 1

Mediace

1.1 Mediace a její definice

V posledním desetiletí se pojem mediace začal používat v širokém spektru souvislostí. V závislost na tom, že se ujala v různých oblastech společenského působení, vzniklo velké množství definic. Pokud tyto definice shrneme můžeme mediaci vysvětlit jako neformální způsob řešení sporů nebo konfliktních situacích, které si klade za cíl uzavření dohody. Této dohody se snaží strany konfliktu docílit pomocí nezaujaté třetí strany, kterou ve většině případů pojmenováváme mediátor. Mediátor řídí proces jednotlivých setkání, napomáhá komunikaci, ale neovlivňuje výslednou dohodu.

Název mediace se vyvinul z latinského slova „medius“, které v překladu znamená „ve středu něčeho“ či „prostřední“ nebo ze slova „mediare“ což můžeme přeložit jako „zprostředkující“ či „nestranný“. Jde tedy o způsob řešení sporu, při kterém dobrovolně všechny strany konfliktu využijí pomoc kvalifikované třetí strany (mediátora), aby došli k dohodě, se kterou budou všechny tyto strany souhlasit.¹

Do mediace vstupují strany dobrovolně. Dobrovolnost je důležitá i při průběhu samotné mediace. Všechny strany mohou v kterékoliv fázi mediaci ukončit,

---

¹Michal Růžička a Mirka Kollnerová. *Mediace a rodinná mediace*. Olomouc: Michal Růžička, 2011. ISBN: 9788026014706.

a to i bez udání důvodu. Účastníci mediace mají právo rozhodnout sami za sebe, jakým způsobem urovnají spor a dohodnout se, jakým způsobem bude docházet k naplnění dohody, a to i za předpokladu, že je mediace nařízená nebo doporučena soudem. Všechny strany konfliktu mají tedy přímý vliv na výslednou dohodu a na její následné uskutečnění. Tato jejich aktivní účast na dosažení dohody, vede k větší motivaci ji následně akceptovat a plnit.²

1.2 Historický vývoj

Řešit konflikt s pomocí třetí nezávislé strany je v některých skupinách společnosti běžné již od pradávna. První zmínky o této metodě se objevují již ve starověku, kde se pravděpodobně využívala především v rámci vnitřních sporů rodin či menších skupin, klanů nebo komunit. Pozici třetí strany zde přirozeně zastupovaly starší členové rodu. Z textů zachovaných filosofických děl tehdejší doby, se historici domnívají, že již Babyloňané či Fénicičané řešili finanční konflikty mimosoudní cestou, která byla velmi podobná dnešní formě mediace. V antickém Řecku fungovali na podobném mediačním principu tzv. rozhodčí soudci. Tyto rozhodci tvořili kombinaci mezi soudcem a mediátorem, a můžeme je považovat za předchůdce dnešních mediátorů. Čína má svou dlouhou tradici mediace již od Konfuciovi doby, kde v jeho filosofickém přesvědčení hrála velkou roli poklidnost a soulad ve vztazích. Dodnes tvoří mediace hlavní složku čínského soudního systému. Podle H. Boserupa novodobá mediace stojí na třech složkách: komunikaci, pravidlech vyjednávání a v neposlední řadě naplánovaném, organizovaném procesu.

Mimo zmíněné výskyty, které můžeme k mediaci přirovnat, se oficiálně v praxi téměř neobjevovala a byla pouze teoreticky zkoumána. Teprve až v 60. letech 20. století se začala cíleně využívat v různých odvětvích společnosti, jako uznávaná metoda řešení společenských sporů. V každém tomto odvětví se ale vyvíjela trochu jiným způsobem a jinou rychlostí.

---

²Mediation a Conciliation Project Committee. *Concept and process of mediation*. [cit. 2017-04-25]. India, New Delhi. URL: http://mediationbhc.gov.in/PDF/concept_and_process.pdf.

Začátkem 20. století se s přistěhovaleckou vlnou Židů a Asiatů rozšířila do USA a Kanady. Tyto státy jsou dodnes považovány za průkopníky mediace v západní civilizaci. V tomto období se politické i společenské vnímání života v USA změnilo. V důsledku migrace zanikly přirozené rodinné komunity a lidé se stěhovali do větších měst. Města se stala místem soužití více kultur, náboženství a odlišných sociálních vrstev, což přirozeně vedlo k vzniku mnoha nových konfliktních situací. Kapacita úřadů a soudů nebyla pro řešení všech těchto sporů dostatečná. Přirozeně začaly vznikat alternativní občanské programy a hnutí pro řešení konfliktů. Tyto programy vycházeli pouze z požadavků společnosti a nezaštiťoval je žádný oficiální orgán. Následně v USA začaly vznikat dva rozdílné proudy mediace.

První proud reagoval na nedostatečnou kapacitu soudů a uplatňoval mediaci jako zástupnou formu řešení sporů. Zde měla mediace místo v oficiálním soudním systému. Hlavními body pro změnu soudního systému a začlenění alternativních metod bylo: snížení počtu soudních případů, požadavek společnosti na rozmanitost volby pro řešení konfliktu, potřeba najít funkční a lehce dostupnou pomoc pro širokou veřejnost, a v neposlední řadě pochopitelně i ušetření finančních nákladů na průběh soudního procesu.

Druhým směrem, kterým se mediace vyvíjela, byla oblast občanské společnosti. Hnutí a komunity tuto metodu vykonávaly pro usmířování společenských sporů. Byla to možnost, ovlivnit průběh sporu a podílet se na jeho vyřešení. Tím se spor mnohdy vyřešil, aniž by bylo nutné ho postoupit k soudu. Hlavní pozitivum v rozvoji alternativního řešení konfliktů ve věcech občanských bylo: udržování mírových vztahů komunit, sousedů nebo rodin, posílení samostatnosti občanů a jejich kontroly nad jejich situací, a také podpora účasti občanů na demokratickém fungování státu.³

---

³Lenka Holá. *Mediace v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-3134-6.

1.3 Mediace v kontextu EU

V Evropě se mediace, jako oficiální alternativní metoda řešení konfliktu, rozmáhá až v 90. letech 20. století. V počátcích se mediace potýkala s nedostatkem zájmu společnosti. To bylo způsobeno nezkušeností občanů a převážně právníků, kteří nevěřili v úspěšné výsledky této metody. Neinformovanost široké veřejnosti byla v počátcích velkým problémem. Společnost neměla dostatek informací, a tak často nevěděla, kdy a za jakých okolností, ji může využít. Za průkopníka mediace v Evropě je považována Velká Británie. Soudní systém Velké Británie je, na rozdíl od ostatních Evropských států, postaven na zvykovém právu, což ztěžuje stranám konfliktu odhadnout výsledek. Také cena za soudní řízení je zde značně vyšší než za alternativní metody. Přesto i zde byl počet mediací zpočátku velmi nízký. Změna nastala až po přijetí novely, která ukládala soudcům povinnost upozorňovat a informovat o možnostech mediace. V případě neodůvodněného odmítnutí mediace, mohl soudce nově nařídit konfliktním stranám finanční úhradu řízení. Na základě přijaté novely v roce 1999, se četnost mediovaných případů ztrojnásobila.

V ostatních státech Evropy se mediace rozvíjela pomalu. Až při intervenci Evropskou Unií se začala dostávat do širšího povědomí veřejnosti. V roce 1998 Rada Evropy vydala doporučení pro podporu využívání rodinné mediace a v roce 2000 Rada Evropské unie podpořila vznik alternativních metod. Větší diskuse se rozvinula až po roce 2002, kdy byla vydána tzv. „Zelená kniha o mimosoudních procesech řešení sporů v občanských a obchodních věcech“. Tento dokument vyvolal debatu států o možnostech podpory mediace. Závazný dokument pro členské státy Evropské Unie byl schválen až v roce 2008, kde se státy zavázaly k legislativnímu ukotvení mediace. Tato směrnice se sice týkala pouze mediace mezinárodní, přesto zároveň s tím velký počet států právně zakotvil i mediaci vnitrostátní.⁴

Právní ukotvení mediace je v každém státě Evropské Unie odlišné. Některé státy už mají o mediaci své zákony. Mezi tyto státy patří od roku 2012 i Česká republika se svým *Zákonem o mediaci č.202/2012 Sb.* Různé státy mají i jinou

---

⁴Dana Potočková. *Nejlepší je domluvit se, aneb, Průvodce mediačním procesem.* 1. vyd. Praha: Alfom, 2013. ISBN: 978-80-87785-00-3.

mediační tradici. Například Norsko ji má rozvinutou především v péči o ohrožené děti. Zde hraje důležitou roli mediační komise, která má na starosti děti do 16. roku věku. Mediátoři v této komisi tvoří tým společně se sociálními pracovníky a psychology. Naopak ve Francii je tradice mediace rozšířena především v soukromé oblasti. Ve francouzském soudním systému mají občanskoprávní mediaci ukotvenou již od roku 1995.⁵

1.4 Principy mediace

Proces mediace považujeme za neformální metodu. Tím je především myšleno, že nestojí na pravidlech doložených důkazů, ani na formalitách jednacího řádu. Přestože ji nazýváme neformální, neznamená to, že je bez jakýchkoli pravidel. Mediace má jasně danou strukturu a principy na kterých stojí. Sama o sobě má zřejmou formu a při konkrétních jednáních i formální pravidla. Přes tuto její strukturu je natolik flexibilní, že je v určitém rozmezí schopna přizpůsobit se každému specifickému případu.⁶

Hlavními principy, které musí mediace vždy splňovat jsou:

- Diskrétnost – mlčenlivost a důvěra, patří k základnímu principům mediace. Při mediaci se mluví o důvěrných informacích, které nemohou být zopakovány jinde. Dokonce ani u soudu. Tento princip je pro některé lidi rozhodujícím prvkem pro upřednostnění mediace před soudním řízením. Rozlišujeme zde vnitřní a vnější důvěrnost.
  - Vnitřní důvěrnost – zaručuje, že mediátor nemůže bez svolení jedné strany mluvit o informacích, které se týkají první strany, se stranou druhou.
  - Vnější důvěrnost – zakazuje mediátorovi i všem účastníkům procesu rozšiřovat dokumenty, důvěrné informace, skutečnosti a okolnosti případu, se kterými se setkávají nově v průběhu procesu.

⁵Magda Janotová. *Mediace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN: 978-80-87974-07-0.

⁶Mediation a Conciliation Project Committee. *Concept and process of mediation*. [cit. 2017-04-25]. India, New Delhi. URL: http://mediationbhc.gov.in/PDF/concept_and_process.pdf.

- Dobrovolnost – Všechny strany vstupují do mediace dobrovolně. V průběhu procesu mohou v kteroukoliv chvíli před podepsáním dohody mediaci ukončit bez udání důvodu.
- Neutrannost – Mediátor může vést pouze takové konflikty, kde dokáže zachovat nezájatost vůči všem stranám.
- Participace – Strany konfliktu mají kontrolu nad výslednou dohodou. Podílejí se na jejím tvoření, což prohlubuje motivaci tuto dohodu přijmout a následně naplňovat.
- Dostupnost – Mediace by měla být dostupná pro všechny, kdo o ni projeví zájem. Poté je na rozhodnutí mediátora, zda vyhodnotí, jestli je pro jejich konflikt vhodná.
- Rovnost – Všechny strany mají vyváženou možnost podílet se na mediaci.⁷

1.5 Fáze mediace

Protože je mediace strukturovanou metodou, rozlišujeme v jejím procesu několik fází.

1. Fáze – Příprava

Mediátor má v této fázi za úkol vyhodnotit, zda je konkrétní případ pro mediaci vhodný. Pokud s případem souhlasí, kontaktuje ostatní strany konfliktu, kde jim vysvětlí, o čem se bude jednat. Následně se se všemi dohodne datum prvního sezení.

2. Fáze – Zahajování

Na úvod se všichni seznámí s potřebnými informacemi a určí se vnitřní pravidla, která se poté zapíší do Smlouvy o provedení mediace. Ve smlouvě musí

---

⁷National Family Mediation. *Principles of mediation*. [cit. 2017-03-30]. URL: <http://www.nfm.org.uk/index.php/family-mediation/principles-of-mediation>.

být také stanovena doba po kterou mediace bude prováděna, strany konfliktu, popis sporu a finanční odměna mediátora.

3. Fáze – Sběr informací

Při sběru informací není důležité dokázat, ani zjistit, kdo je vinen a kdo ne, ale zaměřit se především na porozumění a zpřehlednění situace. Mediátor pouze moderuje a podporuje strany v komunikaci, klade doplňující otázky, při kterých využívá pravidel aktivního naslouchání.

4. Fáze – Hledání řešení

Zde je čas pro rekapitulaci hlavních informací a myšlenek. Mediátor zopakuje, co bylo řečeno, aniž by stranám předkládal svůj názor nebo by porušil ne-strannost. Strany se snaží stanovit společné zájmy a definovat hlavní potřeby.

5. Fáze – Vyjednávání

Hlavní náplní této fáze je zvažování různých řešení a objasňování sporných míst. Řeší se zde i konkrétní praktičnost a uskutečnitelnost cílového řešení. Mediátor má zde za úkol podněcovat strany k dohodnutí konkrétních kroků a ujasnění rizikových míst.

6. Fáze – Vytváření a sepisování dohody

Mediátor znovu zrekapituluje konečnou dohodu a podpoří strany k jejímu naplnění. Cílová shoda musí být reálná, konkrétní a vyvážená mezi oběma stranami. Poté se ujistí, že všichni přítomní této dohodě rozumí a sepíše dohodu písemně. Pokud všichni souhlasí, písemná dohoda se podepíše.

7. Fáze – Ukončení

Při této fázi mediátor poděkuje všem přítomným, ocení strany za účast v řízení. Definuje, zda došlo k dohodě či nedohodě nebo došlo alespoň k jejímu posunutí.

Před rozloučením se pronese závěrečné slovo a mediace je ukončena.⁸

---

⁸Mediační dohoda. *Fáze mediačního procesu*. [cit. 2017-03-31]. URL: <http://mediacnidohoda.cz/mediace/pravni-predpisy/>.

1.6 Účastníci mediace

Jak již bylo napsáno dříve, mediace je forma řešení konfliktu, který vznikne mezi dvěma nebo více stranami, za pomoci třetí strany, tzv. mediátora.

Základním předpokladem mediace je, že účastníci sporu, probíhajícího mezi minimálně dvěma konfliktními stranami, prokazují určitou iniciativu v jeho řešení. Aby mediace mohla dojít ke vzájemné dohodě a následnému uzavření konfliktu, musí obě strany vstupovat do procesu dobrovolně a prokazovat aktivní přístup. Strany si musí uvědomovat svou odpovědnost za výsledek a podle toho spolupracovat.

Hlavním úkolem mediátora je vést a usnadňovat komunikaci mezi různými stranami konfliktu a napomáhat jim k dojití ke konstruktivnímu řešení v určitém časovém úseku. V jeho pravomoci není rozhodovat nebo soudit sporné strany, ale řídit průběh procesu, pomoci v odhalení klíčových problémů a poté prozkoumat jejich možnosti.⁹ Už jen jeho přítomnost, jako nezávislého pozorovatele, napomáhá ke konstruktivní komunikaci a ke změně formulací problému. Avšak význam jeho přítomnosti je mnohem širší. Pomocí různých komunikačních nástrojů, je jeho úkolem také strany motivovat a rozeznávat, jakou dynamikou je potřeba spor vést. Pokud chce docílit úspěšného ukončení mediace, musí zvolit vhodnou strategii, kterou proces povede.¹⁰

Za hlavní úkoly mediátora při procesu, můžeme považovat:

- Seznámení stran s procesem, cílem a strukturou mediace
- Napomáhání ke vzájemné komunikaci a odpovědnost za průběh
- Hledání nových informací a poukazování na alternativní řešení
- Odbourávání záporných emocí u klientů

---

⁹Culture Ministry for Justice a Local Government. *Roles and Duties of Mediator: Role of the mediator*. [cit. 2017-04-02]. URL: <https://mjcl.gov.mt/en/mmc/Pages/Roles-and-Duties-of-Mediator.aspx>.

¹⁰Dana Potočková. *Nejllepší je domluvit se, aneb, Průvodce mediačním procesem*. 1. vyd. Praha: Alfom, 2013. ISBN: 978-80-87785-00-3.

- Analyzování nově objevených skutečností
- Upozorňování na riziková místa
- Vedení struktury procesu při vyjednávání
- Pomoc se sepsáním dohody a dohlížení na reálnost a uskutečnitelnost dohody¹¹

Dana Potočková ve své knize rozlišuje tři základní typy mediátorů z pohledu vztahu k účastníkům. Podle ní obvykle mediátora vybíráme z osob blízkých, tzv. sociální mediátor, z autorit kolem nás nebo hledáme nezávislou osobu v prostředí nám zcela neznámém. Tyto kategorie můžeme blíže popsat následovně:

1. Sociální mediátor

Většina lidí zažila situaci, kdy nevědomě hráli sociálního mediátora při konfliktu v rámci rodiny či mezi přáteli. Tento mediátor většinou zná dobře strany konfliktu a pochází z jejich blízkého prostředí. Obvykle to bývá rodinný příslušník, kolega z práce nebo dlouholetý přítel. Obě strany k takovému člověku mají dlouhodobý vztah a důvěru. Takový mediátor sice není plně nezávislý a konflikt se ho může osobně dotýkat, ale pro strany konfliktu představuje určitou jistotu, bezpečnost a objektivnost. Velmi často zde hraje roli osobní motivace mediátora najít co nejvhodnější řešení.

2. Mediátor, jako autorita

Tito mediátoři jsou ve většině případů vybráni ze známých osobností, které jsou obvykle považovány za přirozené autority. Je to určitý přirozený výběr osob na základě jejich společenských rolí. Je časté, že autorita zná velmi dobře prostředí, konkrétní aktéry konfliktu, i jiné široké souvislosti, a proto je zde také riziko porušení nestrannosti a vnesení vlastních názorů. Nejčastěji se s tímto modelem setkáváme ve školách. Přestože zde učitel plně roli mediátora nezastává, může používat mediaci jako vhodný prostředek pro řešení třídních sporů.

---

¹¹H. Stöhrová a Fr. Valeš. *Mediace*. [cit. 2017-04-02]. Asociace mediátorů ČR o.s., 2013. URL: <http://interkulturniprace.cz/oplzz/wp-content/uploads/2013/04/mediace-zakladni-info.pdf>.

3. Nezávislý mediátor

Už z názvu se dá odvodit, že nezávislý mediátor nemá předchozí vazby na konflikt a pochází z zcela odlišného prostředí. To zaručuje neutralitu jak k jednotlivým stranám, tak k samotnému případu. Do konfliktu nevstupuje svými radami, ale má za úkol udržet danou strukturu procesu a napomáhat ve vzájemné komunikaci. Ve většině případů se jedná o oficiální mediátory, kteří mají potřebnou kvalifikaci. Řadíme je do kategorie formální mediace. Tito mediátoři podléhají ve většině Evropských států legislativě a musí splňovat dané požadavky.¹²

1.7 Oblasti využití

Mediace je velmi obecnou metodou, kterou můžeme využít v různých odvětvích společnosti. Musíme ale brát v úvahu, že ne každý konflikt je k tomu vhodný. Rozlišujeme zde tedy několik oblastí, kde se mediace nejčastěji využívá. V každé této oblasti má mediace trochu jinou podobu, avšak princip zůstává vždy stejný.

1.7.1 Rodinná mediace

Hlavní náplní jsou, před rozvodové, rozvodové a porozvodové spory. Zaobírá se péčí o dítě, což zejména jeho výchovou a výživou. Pomáhá hledat řešení pro neshody v rodinách, manželská nedorozumění, spory mezi dětmi a jejich rodiči. Také se v této mediaci můžeme potkat s řešením mezigeneračních problémů, které se objevují například při rodinném soužití.¹³ Hlavním cílem mediátora je pomoci stranám dojít dohody, která slouží jako konkrétní návod k budoucí realizaci řešení. Tato dohoda by měla zajišťovat péči o dítě i v případě pokračujících sporů nebo rozvodu. Mediaci lze využít i u konfliktů složitější i lehčí povahy, kde je problémem nefunkční komunikace, která způsobuje narušování vztahů.

---

¹²Dana Potočková. *Nejlepší je domluvit se, aneb, Průvodce mediačním procesem*. 1. vyd. Praha: Alfom, 2013. ISBN: 978-80-87785-00-3.

¹³*Rodinná mediace*. [cit. 2017-04-05]. Spondea o.p.s. URL: http://www.spondea.cz/wp-content/uploads/2016/09/letak_skladackaPROdospELE_FINALs.pdf.

1.7.2 Mediace v pracovněprávních a v obchodních vztazích

Předmětem této mediace jsou spory v pracovněprávním vztahu. Řeší se zde konflikty jak mezi vedoucími pracovníky navzájem nebo mezi zaměstnanci navzájem, tak konflikty například mezi nadřízeným a podřízeným. Dále se řeší konflikty v obchodních záležitostech. To mohou být například spory mezi firmami při porušení předem podepsané smlouvy, nebo spor, který vznikne při vyjednávání podmínek následné obchodní spolupráce.

1.7.3 Komunitní a občanskoprávní mediace

Z obecného pohledu do této mediace patří konflikty pocházející z občanského soužití. Pod tím si můžeme představit občanské a sousedské neshody, konflikty mezi občany a státními organizacemi nebo spory vznikající mezi komunitami navzájem. Zde je úkolem mediace nejen najít řešení vhodné pro obě strany, ale objevit zde takové řešení, které je nejvhodnější pro celou komunitu a pro její fungování do budoucna.

1.7.4 Mediace trestněprávní

Při této mediaci jde sice o kategorii mimosoudního vyrovnání, ale přesto tento typ ve většině států spadá do soudního systému a je tedy i legislativně ukotven. Jedná se zde zejména o mimosoudní vyrovnání s osobami v trestně právním vztahu. Nejčastěji je to dohoda oběti s pachatelem. Jak už z podstaty mediace vyplývá, ani zde nejde o odhalení viníka a stanovení trestu, i když soudce může při svém rozsudku k dohodě přihlídnout.¹⁴

---

¹⁴H. Stöhrová a Fr. Valeš. *Mediace*. [cit. 2017-04-02]. Asociace mediátorů ČR o.s., 2013. URL: <http://interkulturniprace.cz/oplzz/wp-content/uploads/2013/04/mediace-zakladni-info.pdf>.

1.7.5 Mezinárodní a interetnická mediace

I při mezinárodních konfliktech našla mediace své uplatnění. V porovnání s předchozími formami mediace je toto odvětví velmi specifické, a proto k ní tak musíme i přestupovat. Tato forma je naplňována nestrannými aktéry, kteří řídí mezinárodní konflikty s cílem udržení nebo navrácení mírového stavu. Stejně jako strany konfliktu mohou být státní, vnitrostátní nebo mezinárodní, tak i roli třetí strany, jakožto mediátora, mohou zastávat velmi různorodé subjekty. V pozici mediátora zde můžeme najít například státy sousední, subjekty neziskového, či nevládního sektoru, nadnárodní organizace nebo i kvalifikované jedince.¹⁵ Protože se tato forma využívá většinou u velmi složitých konfliktů nebo přímo válek, je procento její úspěšnosti výrazně nižší než u předešlých forem mediace. Nejčastěji se v pozici mediátora nachází Organizace Spojených Národů (OSN). Nejvíce úspěšných dohod mají církevní organizace.¹⁶

---

¹⁵Carolina García Hervás. *What is international mediation?* [cit. 2017-04-05]. The Heart of Europe: Politics, economics a international affairs, 2014. URL: <http://theheartofeurope.ideason europe.eu/2014/10/15/mediation/>.

¹⁶Dana Potočková. *Nejlepší je domluvit se, aneb, Průvodce mediačním procesem*. 1. vyd. Praha: Alfom, 2013. ISBN: 978-80-87785-00-3.

Kapitola 2

Mediace v České republice

2.1 Vývoj mediace v ČR

V České republice mediace dostala prostor až po tzv. „sametové revoluci“, kdy za pomoci odborníků z okolních vyspělých států, kde mediace už měla dlouholetou praxi, byla pomalu zaváděna i u nás. Ve spolupráci s mezinárodní organizací Partners for Democratic Change a mediátory ze Spojených států amerických a Kanady, se k nám počátkem 90. let pomalu dostávala tato metoda, která byla využívána pouze v civilních sporech bez trestné podstaty. V průběhu této spolupráce byla vybudována česká pobočka s názvem Partners Czech o.p.s., která zde působí dodnes.¹ Partners Czech dnes převážně působí na poli vzdělávání a kurzů pro mediátory a managery, ale také poskytuje supervize vedoucím pracovníkům, provádí facilitace, vede jednání u kulatého stolu a nabízí samotnou mediace pro firemní i soukromé konflikty.²

Postupem času zde vznikli další nestátní organizace, které se mediací zabírali, rozvíjeli ji a propagovali. Nejznámější jsou například Centrum dohody s.r.o. a Asociace mediátorů ČR, z. s. Centrum dohody se od roku 1996 specializuje především na trénování a vzdělávání v oblasti facilitace, tzv. soft skills a zprostředkovávání

---

¹Asociace mediátorů České republiky. *Co je to mediace*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.amcr.cz/co-je-to-mediace/>.

²Partners Czech: Partners for Democratic Change. *Služby*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.partnersczech.cz/stranky/sluzby>.

mediace v oblasti pracovněprávních vztahů.³ Jako poslední z těchto tří nejznámějších organizací vznikla v roce 2000 Asociace mediátorů České republiky. Tato organizace sdružuje mediátory, kteří poskytují mediaci všech druhů sporů. Jejím hlavním cílem bylo vybudovat z mediace profesionální metodu. Vytvořili etické kodexy pro nezávislé mediátory, a také se snažili rozšířit povědomí o možnosti mediace mezi širokou veřejností.

Posun mediace v trestně právních věcech se odehrál v roce 2001, kdy vyšel v platnost zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě. Tento zákon můžeme považovat jako první zmínku o mediaci v české legislativě. Na jeho základě vznikla oficiální probační a mediační služba.

V roce 2004 se uskutečnil projekt s názvem *Mediace v netrestních věcech aneb „Normální je nesoudit se“*, který pořádalo ministerstvo ČR. Cílem tohoto projektu bylo sepsání konceptu akreditačního procesu, ustanovení povinného školení a vzdělávání školitelů, a dále se zde formuloval určitý koncept návrhu prvního legislativního ukotvení mediace v civilních sporech.⁴ Velký posun pro mediaci v ČR nastal až v září roku 2012, kdy vyšel v platnost zákon o mediaci. Tento zákon stanovuje pravidla pro mediaci v netrestních věcech. Mimo ustanovení základních pravidel při mediačním procesu, definuje pojem tzv. zapsaného mediátora, což je mediátor, který splnil potřebnou kvalifikaci a je vázán mlčenlivostí.⁵

Tento zákon o mediaci společně se zákonem o probační a mediační službě tvoří dodnes nejdůležitější legislativní dokumenty o mediaci v České republice.

---

³Centrum Dohody: Consulting & Development. *O nás*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.centrumdohody.com/o-nas/>.

⁴Asociace mediátorů České republiky. *Mediace v netrestních věcech aneb „Normální je nesoudit se“*. [cit. 2017-04-06]. URL: http://www.amcr.cz/dokumenty/zaverecne_vystupy_vyporadani_web.doc.

⁵Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů.

2.2 Legislativní ukotvení v ČR

Česká republika má mediaci ukotvenou ve dvou základních zákonech a jedné vyhlášce. Můžeme tedy říci, že z legislativního hlediska máme tři základní zdroje o mediaci. Konkrétně to jsou: zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, vztahující se k trestním věcem, zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a vyhláška č. 277/2012, o zkouškách a odměně mediátora ve věcech netrestních.

2.2.1 Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě

Již od roku 1996 byl ve většině krajských měst probační úředník. Problém ale byl, že často nesplňoval dostatečnou kvalifikaci.⁶ To se změnilo 1. ledna 2001, kdy vyšel v platnost zákon, který zřizoval samostatnou probační a mediační službu. Legislativně se tedy ustanovila Probační a mediační služba (PMS), jako výkonná složka v realizování alternativních řešení pro trestně právní činnost. Zákon konkrétně stanovuje, co vše je náplní PMS, s kým navazuje spolupráci, vymezuje práva a povinnosti probačních a mediačních úředníků a ustanovuje na ministerstvu Radu pro probační a mediační službu, které dává kontrolní funkci.⁷

2.2.2 Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci

Mezi hlavní důvody, které vedli k uzákonění mediace v netrestních věcech, byla potřeba zpřístupnit široké veřejnosti možnost rychlého a účinného mimosoudního vyrovnání, a to hlavně z důvodu přeplněné kapacity soudů. Tento zákon byl také reakcí na Směrnici evropského parlamentu a Rady evropského parlamentu z roku 2008, kde se státy zavazovaly k vytvoření legislativy na podporu mediace. Od září 2012 má Česká republika účinný zákon o mediaci. Tento zákon na ni pohlíží z širší

---

⁶Vladislav Větrovec, Libor Nedorost a Zdeněk Slovák. „Probační a mediační služba ČR“. In: *Právní rádce* (2003). [cit. 2017-04-07]. URL: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-11416450-probacni-a-mediacni-sluzba-cr>.

⁷Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě.

perspektivy a stanovuje její obecná pravidla.⁸ Na svém začátku formuluje základní pojmy, poté se zabývá jejími zahájením, průběhem i všemi možnostmi ukončení. Definuje mediační dohodu a všechny náležitosti, které musí obsahovat. V další části se věnuje převážně osobě mediátora. Stanovuje potřebnou kvalifikaci, jeho práva a povinnosti a zavazuje ho mlčenlivostí. Obecně se dotýká i pravidel mediátorovi finanční odměny. Ve třetí hlavě určuje jako vykonavatele dohledu nad mediátory ministerstvo spravedlnosti. Zavádí pojem „zapsaný mediátor“ a stanovuje podmínky pro získání této akreditace.⁹ Přestože se tento zákon vztahuje pouze na mediaci pod vedením tzv. zapsaného mediátora, nebere tím prostor pro mediaci mimo tuto legislativu.

2.2.3 Vyhláška č. 277/2012, o zkouškách a odměně mediátora

Tato vyhláška ministerstva spravedlnosti v rozsahu 16 paragrafů, stanovuje základní body pro splnění mediačních zkoušek. Hlavními body vyhlášky jsou podmínky pro zkoušku mediátora, podmínky pro zkoušku z rodinné mediace, jak se ke zkoušce přihlásit nebo jak zkouška probíhá. Dále je zde stanoven způsob jmenování komisařů a předepsaná výše odměny mediátora pro mediaci nařízenou soudem.¹⁰

2.3 Profese mediátora v Čechách

Od přijetí zákona o mediaci v roce 2012 vznikly dvě hlavní cesty, jak se stát mediátorem a to na živnostenský list nebo jako zapsaný mediátor.

---

⁸Lenka Holá. „Praktické aspekty mediace v ČR“. In: *Právní Prostor* (2015). [cit. 2017-04-07]. URL: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/prakticke-aspekty-mediace-v-cr>.

⁹Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů.

¹⁰Vyhláška č. 277/2012, o zkouškách a odměně mediátora.

2.3.1 Mediátor na živnostenský list

Osoba, která uvažuje o pozici mediátora, může tuto funkci vykonávat samostatně, na základě svého živnostenského listu. Je vhodné, aby prošla základním kurzem pro mediátory, které v České republice zprostředkovávají vládní i nevládní organizace. Největší organizací zabývající se vzděláváním mediátorů je Asociace mediátorů ČR (AMČR), která nabízí výcvik mediace, převážně ve věcech civilních. AMČR poskytuje tři základní vzdělávací kurzy: kurz úvodu do mediace v délce 2 až 4 dnů, základní výcvik mediátora v rozsahu 100 hodin (12 dnů) a návazný kurz prohlubující. Tato mediace není zachycena v žádné legislativní formě, tudíž se na ní nevztahují žádné záruky vyplývající ze zákona o mediaci.¹¹

2.3.2 Zapsaný mediátor

Zapsaný mediátor poskytuje mediaci, která je legislativně ošetřena Zákonem o mediaci č. 202/2012 Sb. Aby mediátor mohl užívat zapsaný název, musí splnit určité předpoklady. Těmi jsou: způsobilost k právním úkonům, čistý trestní rejstřík, dosažení magisterského vysokoškolského titulu a složení písemné i ústní zkoušky mediátora.¹² Mediátor může plnit zkoušku obecnou nebo si může zvolit i zkoušku z rodinné mediace. Obecná zkouška se skládá z písemné a ústní části. Oproti tomu zkouška z rodinné mediace je už pouze ústní. Z písemné části je potřeba dosáhnout minimálně 75 % správně zodpovězených otázek. U zkoušky ústní musí uchazeč prokázat svou mediační dovednost na umělém mediačním jednání. O výsledku zkoušky a následném zapsání do seznamu mediátorů rozhoduje ministerstvem stanovená komise.

Mediační zkoušky organizuje Ministerstvo spravedlnosti ČR, přičemž speciálně pro advokáty organizuje zkoušku Česká advokátní komora. Pokud žadatel

---

¹¹Asociace mediátorů České republiky. *Chci se stát mediátorem. Jakou formou se mohu věnovat profesi mediátora/mediátorky?* [cit. 2017-04-08]. URL: <http://www.amcr.cz/chci-se-stat-mediatorem>.

¹²H. Stöhrová a Fr. Valeš. *Mediace*. [cit. 2017-04-02]. Asociace mediátorů ČR o.s., 2013. URL: <http://interkulturniprace.cz/oplzz/wp-content/uploads/2013/04/mediace-zakladni-info.pdf>.

zkoušku úspěšně splní, dostane Osvědčení o vykonání zkoušky a v průběhu následujících tří let může zažádat na ministerstvu o zapsání na seznam mediátorů.

Seznam mediátorů

Podle zákona o mediaci z roku 2012 Ministerstvo spravedlnosti vede seznam všech zapsaných mediátorů v České republice. Tento seznam je zveřejněn na internetových stránkách ministerstva nebo na stránkách Komory zapsaných mediátorů a používá se mimo jiné k výběru mediací nařízených soudem. Za tuto kategorii je ve vyhlášce stanovena odměna pro mediátora 400 Kč za hodinu.¹³

Vzdělávání mediátorů

Pro mediaci v trestních věcech, která je v České republice zprostředkována Probační a mediační službou (MPS), jsou pravidla pro vzdělávání probačních a mediačních úředníků stanovena v § 6 zákona o MPS z roku 2000. Obecně vzato se skládá z kvalifikačního vzdělávání a následně ze systému kurzů a seminářů. Je zároveň úzce zaměřeno na práci tohoto úřadu.

Pro zapsaného mediátora není ze zákona stanovené předchozí vzdělání v mediaci, avšak zkoušky jsou koncipované tak, že se s předchozím vzděláním v mediačním procesu počítá a považuje se za samozřejmost. Vzdělávací kurzy různého druhu poskytují převážně neziskové a nevládní organizace. Přestože se kurzy mohou částečně lišit, vychází převážná část školicích organizací ze stejného společného konceptu. O největší vzdělávací organizaci, kterou je Asociace mediátorů ČR, a popisu jejích nabízejících kurzů je psáno již výše. Dalšími významnými organizacemi ve vzdělávání a podpoře mediace je také Česká advokátní komora nebo Conflict Management International.

Přestože se mediace stala oblíbeným tématem akademických prací a výzkumů, nemá mediace v České republice stále svoje místo, jako samostatný vyučující

---

¹³Komora zapsaných mediátorů. *Často kladené otázky (FAQ). Jak se stát zapsaným mediátorem?* [cit. 2017-04-08]. URL: <http://www.komorazapsanychmediatoru.cz/faq>.

obor. Postupem času se mediace a její techniky začaly objevovat jako volitelné předměty, a to například na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a poté i na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.¹⁴

2.4 Probační a mediační služba ČR

Probace je slovo latinského původu, které můžeme přeložit jako „ověřování“ či „kontrolování“. V praxi se toto slovo ujalo v trestní justici pro označení dohledu. Soudce může uložit pachateli probační dohled, pokud usoudí, že je vhodné osobu po nějakou dobu kontrolovat. Tento dohled naplňuje Probační a mediační služba svými specializovanými úředníky. Ti se následně nacházejí zároveň v pozici kontrolní i v pozici poradce.

Tato služba vznikla v České republice na základě zákona o probační a mediační službě z roku 2000. Tento orgán se stal novou složkou přinášející sociální práci do oblasti trestní politiky. Došlo zde tedy k propojení politiky sociální s politikou trestní, které společně tvoří službu v systému trestní justice.

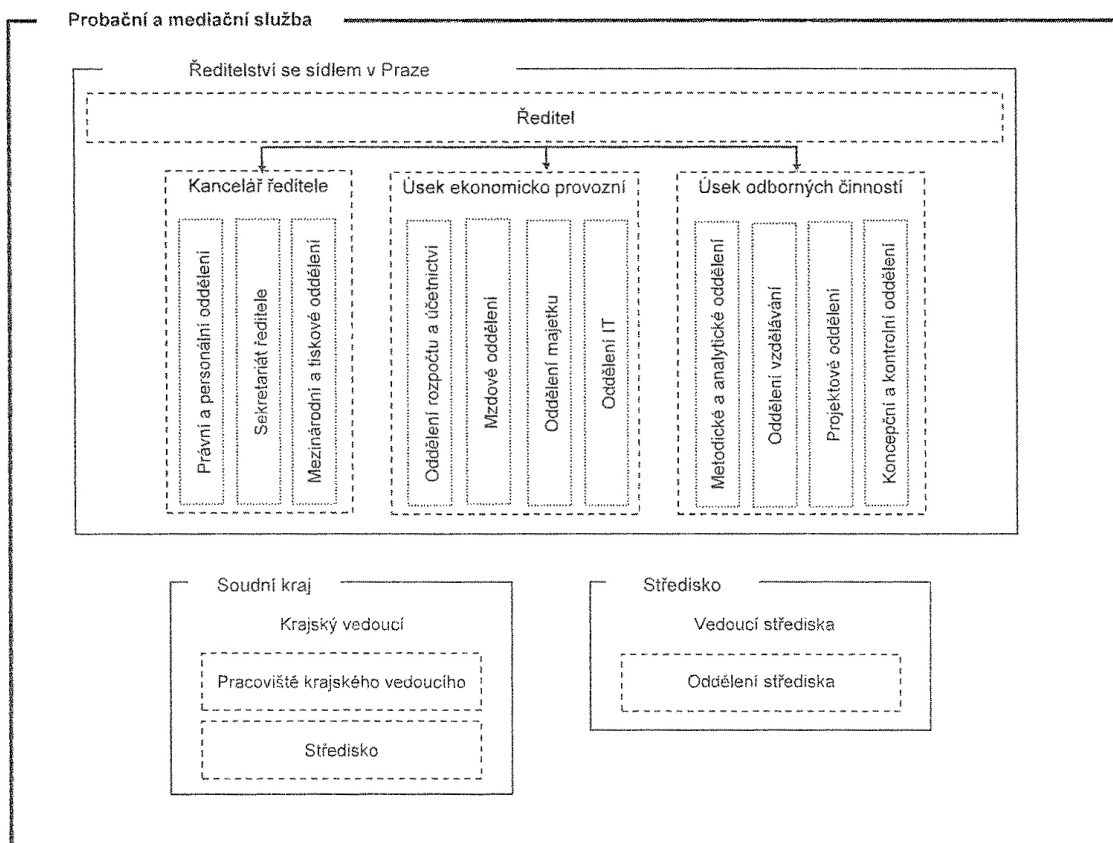
Pomocí alternativních metod řešení konfliktů má Probační a mediační služba (dále jen PMS) stanoveny tři základní cíle. Prvním z nich je pomoci pachateli se začleněním zpět do společnosti a zabránit tím recidivě trestného chování. Toho se snaží docílit pravidelnou kontrolou, poradenstvím a motivováním. Dalším cílem je spolupráce s obětí trestného činu, při které dostane oběť pravomoc zasáhnout a ovlivnit formu její vlastní kompenzace. Posledním cílem je za pomoci vhodných trestů a opatření chránit ostatních osoby ve společnosti.¹⁵

Náplní práce PMS je realizace alternativních trestů, a to zejména individuálním přístupem k hledání důstojného a účinného řešení trestu pro konkrétního klienta. Snaží se najít nejlepší možné řešení, které propojí zájem obětí, požadavky

---

¹⁴Lenka Holá. „Role univerzity jako vzdělavatele v mediaci“. In: *Česká advokátní komora* (2013). [cit. 2017-04-10]. URL: <http://www.bulletin-advokacie.cz/role-univerzity-jako-vzdelavatele-v-mediaci>.

¹⁵Probační a Mediační služba České republiky. *Cíle činnosti PMS*. [cit. 2017-04-15]. URL: <https://www.pmscr.cz/poslani-a-cile/>.

Obrázek 2.1: Organizační schéma PMS¹⁶

pachatelů s ochranou společnosti. PMS zahajuje svou práci s klientem na základě soudního rozhodnutí, požadavku policie ČR, žádosti souzeného nebo samotné oběti.

Probační a mediační služba je strukturovaným orgánem ministerstva spravedlnosti. Skládá se z centrálního střediska sídlícího v Praze a ze středisek okresních. V čele stojí ředitel, který je jmenován a odvoláván ministrem. Výkon samostatné práce je naplňován středisky, které sídlí v budovách okresních soudů. Celkem je PMS v ČR tvořena ze 74 středisek a 4 poboček. Celá struktura je zobrazena na obrázku 2.1

¹⁶Probační a Mediační služba České republiky. „Organizační řád Probační a mediační služby“. In: (2016). [cit. 2017-04-15]. URL: https://www.pmscr.cz/download/03_ORG_RAD_PMS_aktual_2017.pdf

Každé středisko se skládá z několika specificky zaměřených oddělení. Okresní střediska se skládají z:

- oddělení pro mládež,
- oddělení pro dospělé,
- oddělení obecně prospěšných prací (OPS),

a středisko Praha se skládá z:

- oddělení pro mládež,
- oddělení obecně prospěšných prací (OPS),
- oddělení probace,
- oddělení parole a domácího vězení,
- oddělení zprostředkování řešení konfliktů a pomoci obětem trestních činů.¹⁷

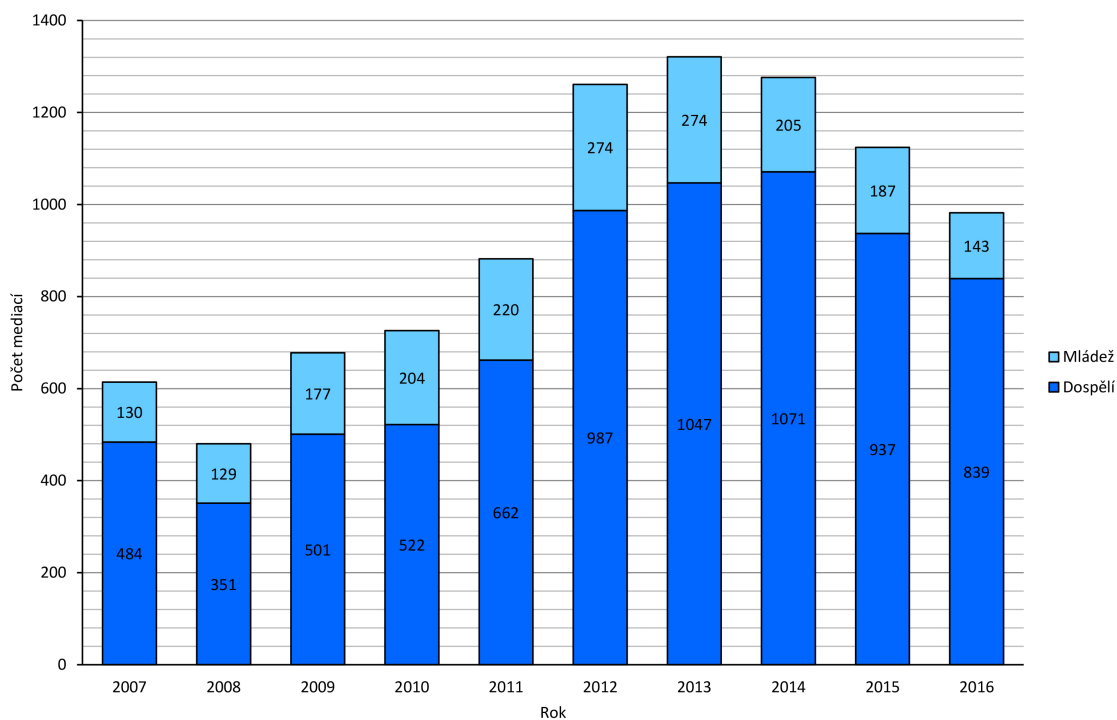
Už z názvů můžeme odvodit, že zprostředkovávání mediace je hlavním úkolem posledního oddělení. Cílem tohoto zprostředkování mimosoudního jednání je nejen odškodnění oběti, ale také narovnání vztahů a nápomoc k osobnímu klidu poškozeného. Služba zprostředkování je vždy bezplatná. Je možné ji zahájit na žádost pachatele i oběti, ale vždy s podmínkou souhlasu všech stran.

2.5 Analýza mediace v rámci PMS

Od roku 2005 shromažďuje PMS anonymní data za účelem interní analýzy, díky níž můžeme sledovat vývoj mediace a mediačních případů trestně právní povahy. Tato

---

¹⁷Probační a Mediační služba České republiky. „Organizační řád Probační a mediační služby“. In: (2016). [cit. 2017-04-15]. URL: https://www.pmscr.cz/download/03_ORG_RAD_PMS_aktual_2017.pdf.

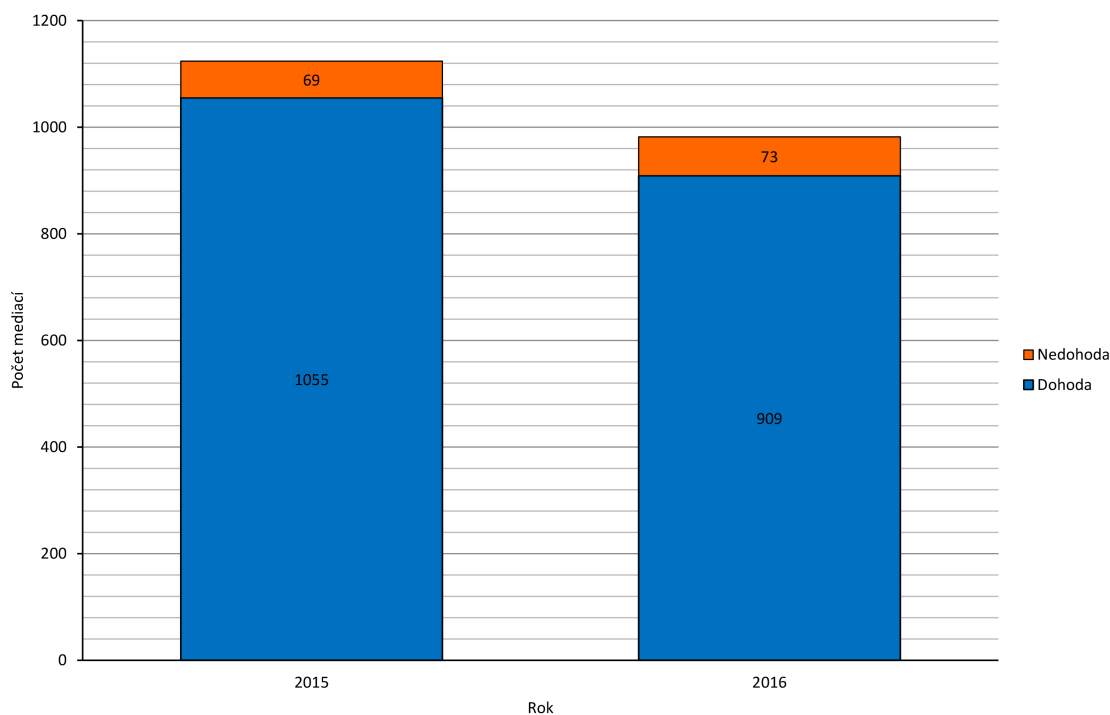
Obrázek 2.2: Počet mediací u dospělých a mládeže¹⁸

data mi poskytlo vedení PMS v průběhu mé studijní stáže v zimě roku 2017 na středisku PMS v Praze.

Analytická data, která jsem měla k dispozici, ukazují vývoj počtu mediací mezi pachatelem a oběťmi v časové řadě od roku 2007 do loňského roku 2017 (viz obrázek 2.2).

Od roku 2007 do roku 2016, tedy v období deseti let, zprostředkovala Mediační a probační služba celkem 9344 mediačních procesů. Z toho 1943 (20,8 %) tvořila mediace s mladistvým pachatelem a 7401 (79,2 %) tvořila mediace dospělých. Nejnižší počet mediací se zaznamenal v roce 2008, kdy jich proběhlo 480, což je dokonce pokles oproti předešlému roku 2007, kdy se jich uskutečnilo o 134 více. Poté už měla četnost mediací stoupající tendenci až do roku 2013, kdy dosáhla svého dosavadního vrcholu 1321 mediací za rok. Od té doby data zaznamenávají pokles mediací, kdy za předešlý rok PMS zprostředkovala 982 mediací, což je pokles za poslední tři roky přibližně o 25,1 %.

¹⁸Probační a Mediační služba České republiky. *Výkaz zpráv 2007 - 2014, Export dat Probační rejstřík AIS PMS 2015 - 2016*

Obrázek 2.3: Porovnání dohody a nedohody z celkového počtu mediací¹⁹

Když porovnáme počet mediací u mládeže s počtem mediací mezi dospělými odsouzeným, zjistíme, že největší podíl mladistvých byl v roce 2010, kdy dosáhl až 28,1 % z celkového počtu. Od té doby má tento poměr klesající charakter. V roce 2016, tvořila mediace mladistvých skoro o polovinu méně, tedy 14,6 %.

Informace o počtu zdárně ukončených mediačních procesů, při kterých došlo k podepsání dohody, je pouze za rok 2015 a 2016. V letech předchozích byla použita jiná metoda sběru dat, ze které výstupy nejsou stále k dispozici.

Z grafu 2.3 můžeme vyčíst, že úspěšného podepsání mediační dohody, dosáhlo v obou letech více než 90 % z celkového počtu mediováných případů zprostředkovaných Probační a mediační službou. Konkrétně pak v roce 2015 bylo podepsaných dohod 1055 oproti 69 případům, kde se strany konfliktu nedohodli, což tvoří 95,9 %. V roce 2016 klesl celkový počet mediací na 982 a zároveň vzrostl počet nedohod na 73 případů. Podepsané dohody přesto stále převládaly a tvořily 92,6 %.

¹⁹Probační a Mediační služba České republiky. *Výkaz zpráv 2007 - 2014, Export dat Probační rejstřík AIS PMS 2015 - 2016*

Pokud porovnáme úspěšnost mediace z pohledu zdařilého podepsání dohody u mladistvých a dospělých klientů, zjistíme, že v obou letech měla mediace s mladistvými větší procento uzavřených dohod. V letech 2015 a 2016 došlo u procesu s mládeží každý rok pouze ke čtyřem nedohodám. Procento nedohody tvořilo tedy v roce 2015 u mladistvých 2,1 % a u dospělých 6,9 %. V roce 2016 byla situace podobná. Nedohod u mladistvých bylo o 5,4 % méně než u dospělých.²⁰

---

²⁰Probační a Mediační služba České republiky. *Výkaz zpráv 2007 - 2014, Export dat Probační rejstřík AIS PMS 2015 - 2016.*

Kapitola 3

Mediace ve Finsku

3.1 Vývoj mediace ve Finsku

V průběhu 70. let 20. století procházelo Finsko reformou ideologie trestního práva, kterou pojmenovávalo jako návrat k neoklasicismu. Tato reforma probíhala v reakci na potřebu změny základních hodnot klasických teorií trestního práva. Dříve bylo hlavní myšlenkou použití trestu, jako vyjádření, udržení a posílení systémových norem. V tomto případě je trest vnímán spíše jako prostředek prevence nežli potřeba spravedlnosti. Aby to však fungovalo, trest musí být vždy považován za spravedlivý a oprávněný. Z těchto důvodů vznikla potřeba jednoduchých, a hlavně lehčeji předvídatelných právních záruk. V tomto systému zbylo tedy už velmi málo prostoru pro možný rozvoj alternativních řešení. V 70. letech se začalo poukazovat, že tato metoda nebere v potaz nerovné sociální postavení pachatelů a nebere jako důležitý faktor sociálně znevýhodněné zázemí některých odsouzených. Silně kritizován byl fakt, že trest v té době nebyl často přiměřený k dané trestné činnosti, protože docházelo k velké generalizaci. Tyto skutečnosti, společně s rozšířenou diskuzí o alternativních řešeních v zahraničí, motivovaly některé kritiky společně s představiteli luteránské církve k prosazování mediace, jako alternativní metody řešení sporu mezi obětí a pachatelem.

První mediace, která probíhala v rámci výzkumného projektu, se uskutečnila v roce 1883. Již na přelomu 80. a 90. let se mediace rozšířila do 25 měst a v roce 1996 byla běžně používána ve 175 městech a obcích. Přestože poskytnutí možnosti mediace bylo v té době pouze dobrovolnou činností dané obce, začala se tato metoda velmi rychle rozšiřovat. V druhé polovině 90. let se však tento trend téměř zastavil. Jedním z možných důvodů bylo málo zdrojů pro celostátní podporu mediace. V následujících letech se Finsko inspirovalo Angloamerickým systémem mediace při práci s obětí a s pachatelem, kde je tato metoda úzce spojena se soudním a sociálním systémem daného státu. Tímto nastal velký průlom, hlavně pro financování této metody a mimo jiné to napomohlo k rozšíření obecného povědomí.¹

Do roku 2005 nemělo Finsko samostatný zákon o mediaci, který by ji legislativně ukotvil. Přesto pojem mediace nebyl ve finském systému opomenut. Legitimizovala ho již vyhláška trestního zákoníku v odstavci 15 a., která uznávala mediaci, jako určitou hodnotu. Jak bylo zmíněno dříve, v roce 2005 vyšel zákon o soudní mediaci. Tento zákon dává oprávnění soudci chovat se jako prostředník, neboli mediátor, místo toho, aby musel vhodný případ předávat jinému mediátorovi. O soudní mediaci si mohou zažádat strany již před začátkem řízení, nebo v průběhu procesu může soudce vyhodnotit mediaci jako vhodnou metodu a sám ji iniciovat.²

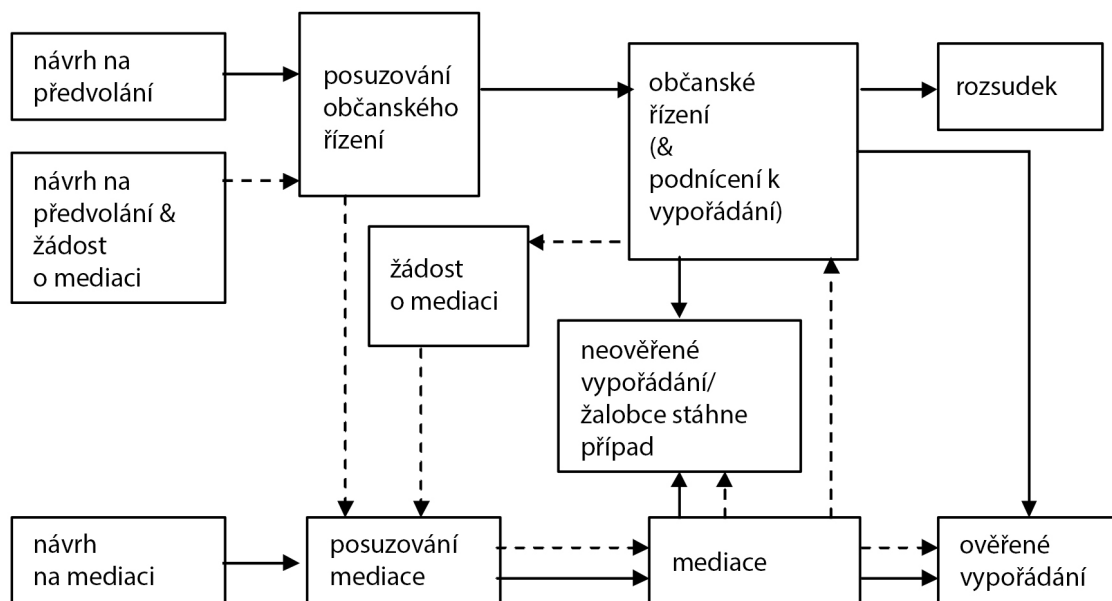
3.2 Legislativní ukotvení ve Finsku

Ve finské legislativě můžeme najít dva hlavní zákony, které jsou pro mediaci ve Finsku stěžejní. Těmito zákony jsou zákon o mediaci v občanských věcech, který legislativně ukotvuje i mediaci soudní, a zákon o pracovníprávních sporech.

---

¹Juhani Iivari. „Mediation in Finland“. In: (2016). [cit. 2017-04-06]. URL: <http://restorativejustice.org/10fulltext/iivari.pdf>.

²Giuseppe. De Palo a Mary B. Trevor. *EU mediation law and practice*. 1st ed. Oxford, U.K.: Oxford University Press, 2012. ISBN: 978-0-19-966098-8.

Obrázek 3.1: Soudní mediace ve Finsku³

3.2.1 Zákon č. 663/2005 Sb., o soudní mediaci

Pro mediaci ve věcech trestních vyšla v platnost legislativa v lednu 2006. Stát se od té doby stává hlavním aktérem v tomto druhu mediace. Bere na sebe zodpovědnost za náklady spojené s mediací a stává se hlavním organizátorem mediačních procesů. V praxi přenáší svou povinnost na kraje, obce a jiné organizace, kteří dostávají mandát k jednání a naplňování mediace v trestních věcech. Soudní mediace se stala bezplatnou službou, která zprostředkovává kontakt mezi podezřelým a obětí.⁴ Strukturu průběhu celého konfliktu od vzniku, až po jeho řešení je znázorněno na obrázku 3.1.

Tento zákon o soudní mediaci se skládá z tří hlavních částí. První část obecných ustanovení definuje pole působnosti, hlavní cíl a předpoklady konfliktu vhodného k soudní mediaci. Jako hlavní cíle stanovuje nalezení smírného vyrovnání konfliktních stran. Část druhá je věnována postupu soudního mediačního procesu, ve

³Kaijus Ervasti. „Court Mediation in Finland“. In: *Research Report No. 256*. [cit. 2017-04-12]. Helsinki: National Research Institute of Legal Policy, 2011. URL: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152421/summary_ti-sovittelu.pdf

⁴Finnish Forum for Mediation. *Arenas of mediation*. [cit. 2017-04-12]. URL: <http://www.sovittelu.com/english/index.php>.

kterém jsou obsažena pravidla pro zahájení soudní mediace, určuje osobu mediátora a v případě potřeby jeho mediačního asistenta. Dále zákon stanovuje pravidla pro samotný průběh mimosoudního vyrovnání, zaobírá se legitimitou urovnání a udělování jejího ověření. Poslední odstavec druhé kapitoly je věnován možnostem ukončení mediace, mezi něž patří i dobrovolné ukončení v průběhu procesu. Třetí část nese název „Různá ustanovení“ a zaobírá se postavením soudu, zastupováním konkrétních stran, otevřeností soudu a zveřejňováním souvisejících dokumentů, výsadami, hrazením finančních nákladů, ošetřuje případnou změnu soudce či mediátora a v neposlední řadě se věnuje záležitostem týkajících se postavení a práv dítěte v průběhu procesu. Z tohoto posledního odstavce vyplývá, že mediační dohoda může být soudem schválena jen pokud je v souladu se zájmy dítěte a se zákony o opatrovnictví dětí.⁵

V reakci na Směrnici Evropského parlamentu a Rady Evropy z roku 2008 o aspektech mediace v občanských a obchodních věcech, schválila finská vláda nový *Zákon č. 394/2011 Sb., o mediaci v občanských věcech a potvrzení usneseníh obecných soudů*, který oficiálně zákon z roku 2005 ruší. Ve skutečnosti však nový zákon z roku 2011 obsahuje kompletní zákon o soudní mediaci ve své druhé kapitole. Přesto že je zákon přejmenován, je v praxi stále používán jako stěžejní dokument o mediaci.⁶

V roce 2011 se zákon rozšířil na mediaci mezinárodní, konkrétně mezi členskými státy Evropské unie. Vedle mediace soudní zde přibilo legislativní uzákonění mimosoudní mediace, které se věnuje celá třetí kapitola tohoto zákona. V úvodu této kapitoly zákon mimosoudní mediaci vymezuje, definuje její hlavní aktéry a společný cíl. Nově stanovuje pravidla, při kterých soud může dohodu schválit a úředně potvrdit, aby nabyla právní povahy. U konce se paragraf 25 věnuje mediaci, která byla vykonána v jiném členském státě Evropské unie a jejím následným možnostem uznání.⁷

---

⁵Ministry of Justice. *Act on Court-annexed Mediation (663/2005) - Unofficial translation*. [cit. 2017-04-12]. Finland, 2005. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2005/en20050663.pdf>.

⁶Giuseppe. De Palo a Mary B. Trevor. *EU mediation law and practice*. 1st ed. Oxford, U.K.: Oxford University Press, 2012. ISBN: 978-0-19-966098-8.

⁷Ministry of Justice. *Act on mediation in civil matters and confirmation of settlements in general*

3.2.2 Zákon o mediaci v pracovněprávních sporech č. 420/1962 Sb., novelizován č. 477/2011 Sb.

Jak už vyplývá z názvu, tento zákon ustanovuje podmínky pro mediaci v pracovněprávních konfliktech. Skládá se ze čtyř hlavních kapitol.

První kapitola se zabývá národním konciliátorem, smírce a smírčí radou. Zákon zde specifikuje pozici národního smírce za účelem podpory trhu práce. Tento národní smírce pak zprostředkovává mediaci mezi zaměstnavateli a zaměstnanci nebo mezi státními úředníky. Mimo to zákon vytváří několik částečných úvazků pro smírce okresní. Kapitola druhá se zabývá možnostmi ukončení řízení a služeb. Ve třetí kapitole zákona se rozebírá úprava smírčího řízení a jeho struktura. Kapitola poslední, neboli kapitola různých ustanoveních, ruší zákon č. 570/1946 SB., o respektování smírčího řízení v pracovních sporech.⁸

3.3 Profese mediátora ve Finsku

Mediace jako univerzitní předmět se vyučuje především na právnických fakultách. Jednou z prvních univerzit, kde se mediace v trestních věcech začala vyučovat již na přelomu 21. století jako volitelný předmět, byla Právnická fakulta v Turku. Nedlouho po ní se připojila s blokem přednášek i Právnická fakulta v Helsinkách. Jako samostatný univerzitní obor dostala místo pro nadnárodní konflikty. Dvouleté magisterské programy s názvem Peace, Mediation and Conflict Research zprostředkovává Universita v Tampere i v Universita v Turku. Tento vývoj je důkazem směřování finské zahraniční politiky, která má svůj zájem v rozvoji nadnárodní mediace pro realizaci svých zahraničních cílů. Finsko je už několik desítek let aktivním účastníkem mezinárodních dialogů a zprostředkovatelem mediačního procesu při nadnárodních

---

courts (394/2011) - Unofficial translation. [cit. 2017-04-13]. Finland, 2011. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2011/en20110394.pdf>.

⁸Ministry of Employment and the Economy. *Act on Mediation in Labour Disputes (420/1962, amendments up to 477/2011 included) - Unofficial translation.* [cit. 2017-04-12]. Finland, 2011. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1962/en19620420.pdf>.

konfliktech.⁹

Profesi mediátora si můžeme rozdělit na dvě kategorie, podle zaměření a požadavků, které jsou na ně kladeny, a to na kategorii soudních a mimosoudních mediací.

3.3.1 Mediátor v soudních mediacích

Při soudní mediaci se do role mediátora dostává vždy soudce, který daný případ projednává. Tedy nikdo jiný, než člověk s profesí soudce nemůže ve Finsku zastávat pozici soudního mediátora. Pokud mediátorovi nestačí všechny potřebné znalosti nebo cítí, že potřebuje s daným případem pomoci, může si přizvat mediátora pomocného. Přestože je soudní mediace ve Finsku obecně bez poplatků, náklady za pomocného mediátora musí strany konfliktu zaplatit. Proto ho soud může přizvat je se souhlasem všech stran.¹⁰

3.3.2 Mediátor v mimosoudních mediacích

Podle zákona je mediátorem pro mimosoudní spory osoba se speciálním mediačním školením, která provádí mediaci soukromě nebo pod záštitou organizace, která se na mediaci zaměřuje.¹¹ Hlavním školitelem mediátorů je Národní ústav zdraví a sociálních služeb (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos), který má zřízené samostatné oddělení pro mediaci v civilních a trestních věcech. Mimo to je ve Finsku několik nezávislých organizací, které se zaměřují pouze na určitý typ mediace a školí specializované mediátory.

---

⁹ *Government Report on Finnish Foreign and Security Policy*. [cit. 2017-04-13]. Helsinki: Prime Minister's Office Publications, 2016. ISBN: 978-952-287-271-5. URL: <http://valtioneuvosto.fi/documents/10616/1986338/VNKJ092016+en.pdf>.

¹⁰ Kaijus Ervasti. *Conflicts Before the Courts and Courtannexed Mediation in Finland*. [cit. 2017-04-13]. URL: <http://www.scandinavianlaw.se/pdf/51-8.pdf>.

¹¹ Ministry of Justice. *Act on mediation in civil matters and confirmation of settlements in general courts (394/2011) - Unofficial translation*. [cit. 2017-04-13]. Finland, 2011. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2011/en20110394.pdf>.

Jednou z hlavních organizací zprostředkovávající školení je například Finnish Forum for Mediation (Suomen Sovittelufoorumi), která se snaží vyjednávat s univerzitami a ministerstvem o rozvoji v mediačním vzdělávání. Tato organizace přes různé programy zprostředkovává školení například v oblasti školních mediací, mediací v pracovních kolektivech, v rodinných konfliktech a dalších.

Druhou důležitou organizací je Finnish Bar Association (Suomen Asianajajaliitto), která nabízí školení především pro mediaci v komerční, rodinné a pracovní oblasti. Tyto školení jsou určeny pro právníky, kteří jsou poté zapsaní do seznamu mediátorů. Seznam je uveřejněn na webových stránkách organizace.¹²

3.4 Mezinárodní mediace

V roce 2011 Finsko definovalo své cíle činnosti pro oblast mezinárodní mediace ve svém *Národním Akčním plánu pro Mediaci*. Tím určilo mediaci jako důležitý nástroj pro realizaci cílů finské zahraniční politiky. Tento koncept pro zahraniční politiku je zaměřen na rozvoj mediace a mezinárodního zprostředkování ve spolupráci s mezinárodními organizacemi. Stěžejním dokumentem, na kterém je finská mezinárodní mediace založena, je Charta OSN.

Zkušenosti se zprostředkováním mírových procesů má Finsko již z minulosti, kdy se aktivně podílelo na řešení konfliktů v Severním Irsku, na Balkánském poloostrově, v Jižním Kavkaze, v Aceh a v různých částech Afriky. V těchto konfliktech se využívají finští míroví mediátoři.

Mezinárodní mediace spadá pod resort Ministerstva zahraničních věcí, které zřizuje dvě pozice mediačních specialistů, vlastní mediační tým a národní koordinační skupinu pro mediaci. Dále zprostředkovává mezinárodní mediační kurzy pro státní zaměstnance a tvoří plán pro systematický rozvoj využití mediace.¹³

---

¹²Finnish Forum for Mediation. *Mediation training and networks in Finland*. [cit. 2017-04-14]. URL: <http://www.sovittelu.com/english/index.php>.

¹³Ministry for Foreign Affairs of Finland. *Mediation*. [cit. 2017-04-24]. URL: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49301&contentlan=2&culture=fi-FI>.

3.5 Soudní mediace

Ve většině případů se soudní mediace využívá u soudů okresních, v občanskoprávních sporech. Zákon však nevylučuje o mediaci zažádat po odvolání procesu i u soudů krajských. V praxi se to ale moc nestává.

Soudní mediace je jednou z alternativ soudního řízení. Do pozice mediátora se zde dostává samotný soudce. V případě, že mu schází určité vědomosti a schopnosti, může si přizvat pomocného experta na danou problematiku. Pokud je spor mediačně vhodný a pro obě strany přípustný, lze mediační řízení zahájit na doporučení soudce nebo na žádost jedné ze zúčastněných stran. I zde je zachován princip dobrovolnosti, proto je podmínkou, aby všechny strany, které do mediace vstupují, souhlasily a doložily to podpisem ve své žádosti.¹⁴

Systém soudních mediací je inspirovaný experimenty s propojením soudu a mediačních technik, které byly prováděny v Norsku a v Dánsku. Dnes spadá pod resort Finského ministerstva spravedlnosti.

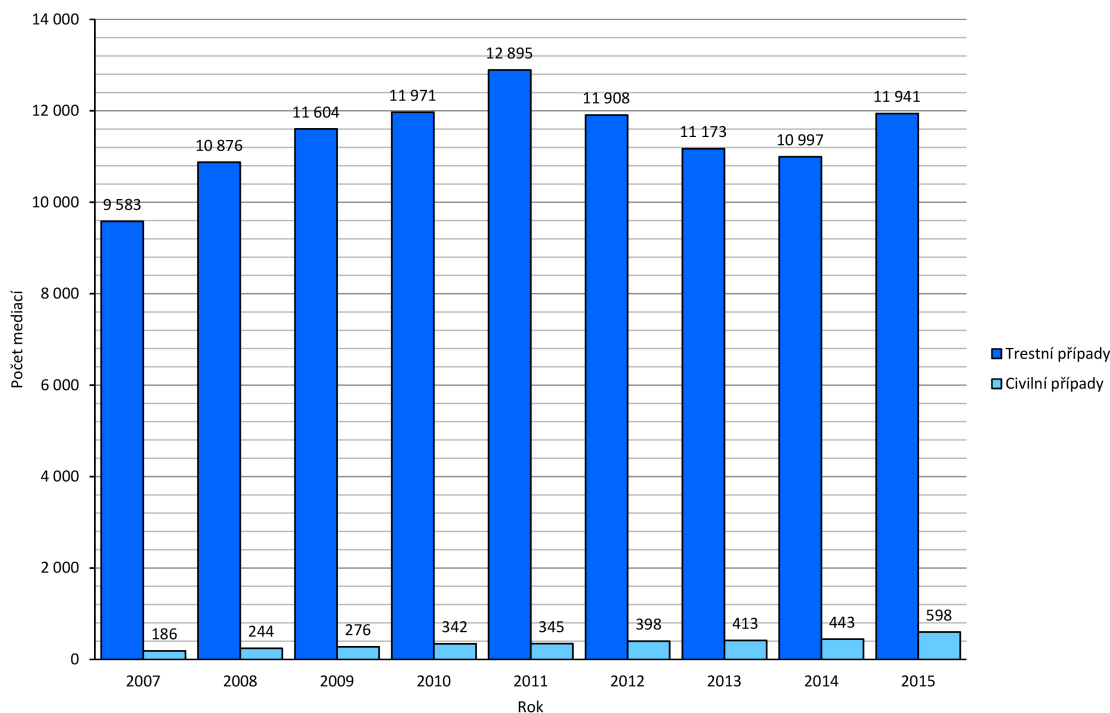
3.6 Data o počtu mediací ve Finsku

Na oficiálních stránkách Národního ústavu zdraví a sociálních služeb jsou k dispozici data týkající se mediace v trestních i civilních věcech v rozmezí let 2007 až 2015. Graf 3.2 zachycuje srovnání počtu mediačních řízení v rozmezí devíti let. Zvláště je na něm zobrazena mediace v trestních věcech v porovnání s mediací proběhlou ve věcech civilních.

Počet mediovaných případů měl od roku 2007 do roku 2011 každý rok rostoucí tendenci. V roce 2007 bylo napočítáno celkem 9 769 mediací, z toho 186 případů (1,9 %) tvořila mediace civilní. Největší počet mediací byl zachycen o pět let později v roce 2011, kdy bylo mediováno celkem 13 240 konfliktů, z nichž 97,4 % (12 895) byly procesy trestní a 2,6 % (345) civilní. To činí celkový nárůst mediací o 35,5 %

---

¹⁴Ministry of Justice. *Court mediation of disputes: What is court mediation?* [cit. 2017-04-18]. URL: <https://oikeus.fi/en/index/esitteet/riidansovittelutuomioistuimessa.html>.

Obrázek 3.2: Trestní a občanskoprávní případy, týkající se mediace v letech 2007-2015¹⁵

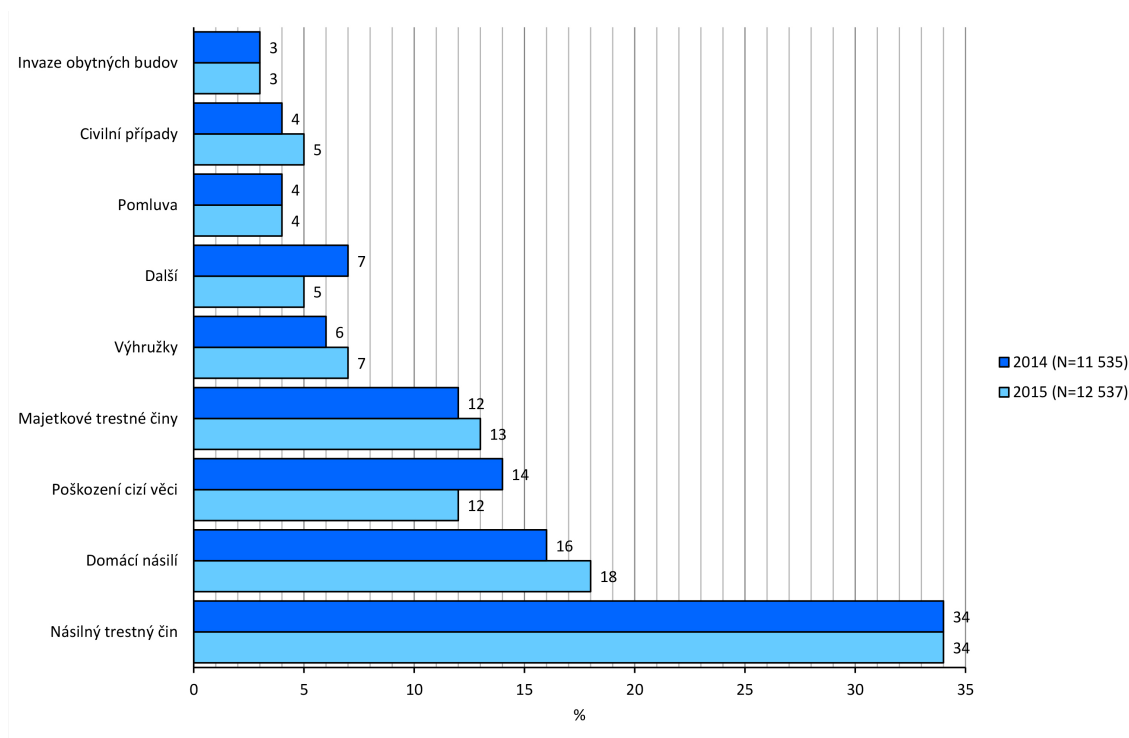
v období pěti let. Přestože počet mediovanych civilních případů stále mírně narůstal, množství trestních mediací zaznamenal od roku 2011 do roku 2014 jemný pokles.

Pokud porovnáme data z let 2014 a 2015, zjistíme, že došlo k opětovnému nárůstu počtu mediací a to z 11 440 na 12 523. Celkově počet mediací vzrostl během roku o 9,5 %, kde občanských mediací bylo zaznamenáno o 139 (31,4 %) případů více a trestněprávních mediací bylo provedeno v roce 2015 o 944 (8,6 %) více než v roce předchozím.

Ve grafu 3.3 jsou znázorněny druhy přestupků v trestně právních věcech, které podstoupily mediaci v letech 2014 a 2015. Můžeme zde vidět, kolik procent z celkového počtu mediací tvořil konkrétní druh trestného činu nebo přestupku, i jaký podíl tvořila mediace civilní.

Na první pohled je zřejmé, že poměry z obou let jsou téměř totožné a roz-

¹⁵ *Mediation in criminal and civil cases 2015* (2016). [cit. 2017-04-18]. ISSN: 1798-0887. URL: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130762/Tr12_16.pdf

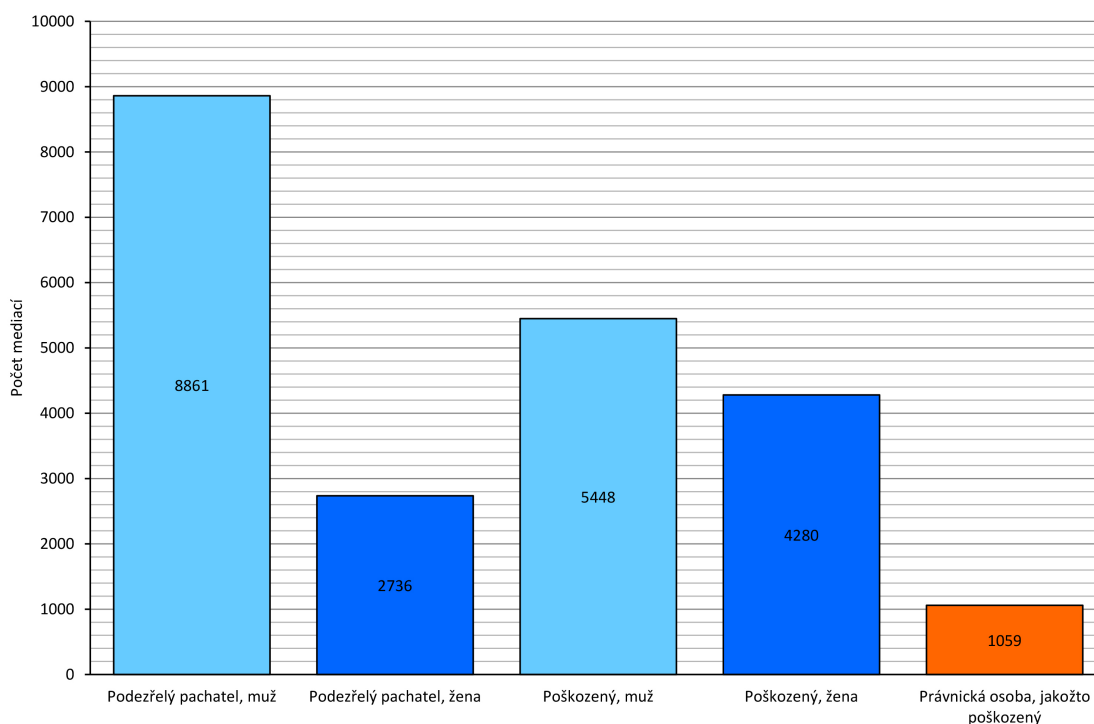

Obrázek 3.3: Kriminální případy vyňaté z mediačních podstoupení podle kategorie provinění, v porovnání s civilními případy, v letech 2014 a 2015¹⁶

ložení trestné činnosti se výrazně nezměnilo. Pokud výsledky rozdělíme na mediaci trestných činů a civilní mediaci, je znatelné, že v civilní mediaci došlo k mírnému nárůstu. V roce 2014 tvořily občanské procesy mediace 4 % a o rok později měli již zastoupení o jedno procento vyšší. Stále si ale musíme uvědomit, že oproti mediaci trestných činů, která se pohybuje v počtu několika tisíců ročně, zaznamenáváme mediaci civilní stále v řádu stovek.

Při porovnání poměrů z roku 2014 s rokem 2015 zjistíme, že největší změna nastala v poklesu u mediovaných případů při poškození cizí věci. Naopak nárůst mediací byl zaznamenán v případech domácího násilí. V této kategorii domácího násilí jsou obsaženy pouze vraždy a ublížení na zdraví blízkých osob. Ostatní činy nebyly do statistiky zahrnuty. Největší zastoupení má v obou letech mediace násilných trestných činů, do kterých patří drobná přepadení, přepadení, násilné útoky a loupeže. V roce 2014 i 2015 tyto násilné činy tvořily více než třetinu ze všech

¹⁶ *Mediation in criminal and civil cases 2015* (2016). [cit. 2017-04-18]. ISSN: 1798-0887. URL: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130762/Tr12_16.pdf

Obrázek 3.4: Podezřelí pachatelé a stěžovatelé/poškozené osoby rozdělené podle pohlaví, včetně právnických osob, v roce 2015¹⁷

mediací, přesněji je to 34 %.

Finský Institut pro zdraví a sociální služby analyzuje také podrobná data o věku a pohlaví účastníků mediačních řízení. Na grafu 3.4 je znázorněno, kolik vstoupilo do mediace v roce 2015 mužů, kolik žen a jaký počet případů se zprostředkoval s právníckou osobou, jakožto poškozeného. Za rok 2015 se mediace zúčastnilo 14 309 mužů a 7 016 žen, což je o více než polovinu méně. Pokud se podíváme jen na stranu podezřelých pachatelů, je zde rozdíl ještě větší. Mužů bylo na straně pachatele 8 861 a žen v této pozici bylo 2 736, což činí rozdíl 6 125.

Na straně poškozených byla situace vyrovnanější. Přesto i zde tvořili většinu muži. Rozdíl mezi muži a ženami zde byl v počtu 1 168, což je více než pětikrát méně než na straně pachatelů. Případů, kdy byla právnícká osoba v pozici poškozeného, bylo za rok 2015 zaznamenáno 1059.¹⁷

¹⁷ *Mediation in criminal and civil cases 2015* (2016). [cit. 2017-04-18]. ISSN: 1798-0887. URL: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130762/Tr12_16.pdf.

Kapitola 4

Srovnání mediace v ČR a ve Finsku

4.1 Historie

Pokud chceme porovnat dnešní praxi mediace v České republice s mediací ve Finsku, musíme se podívat, jakou má mediace v daném státě tradici a jak se historicky vyvíjela.

Na rozdíl od České republiky, kde se o mediaci začalo mluvit až po změně režimu v 90. letech, má Finská mediace tradici delší. Zde se koncept mediace začal budovat již na přelomu 60. a 70. let, což je minimálně o dvacet let dříve, než tomu bylo v ČR.¹ Ve Finsku se začalo mluvit o potřebě alternativních trestů ve spojitosti se změnou trestní politiky. Tato potřeba přišla převážně z menších místních komunit či občanských organizací, které v čele s Luteránskou církví začaly rozvíjet mediační síť. V České republice pomohli se vznikem mediace převážně mediátoři z USA a Kanady ve spolupráci s organizací Partners for Democratic Change, která zde vybudovala svou pobočku.

Rozdílná byla také rychlost šíření povědomí o možnostech mediace do široké

---

¹Asociace mediátorů České republiky. *Co je to mediace*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.amcr.cz/co-je-to-mediace/>.

společnosti. Finská mediace zažila v 80. letech rychlý nárůst, a rychle se přijala jako jedna z hlavních možností alternativního řešení. Oproti tomu v České republice sice začali v 90. letech vznikat organizace, které mediaci praktikovaly nebo školily mediátory, ale dlouhou dobu byla tato metoda mezi obyvateli velmi málo známá, a tudíž i málo vyžívaná.²

4.2 Legislativa

Obě země mají dnes samostatný zákon upravující mediaci, jak v systému trestněprávním, tak i v civilních věcech. Pojem mediace se ve finské legislativě objevil již ve vyhlášce z roku 1962. Samostatně se poprvé zakotvil až v roce 2005, kdy došlo k ustanovení soudní mediace, a mediace byla oficiálně přijata do finského soudního systému. V České Republice mediace v trestněprávních záležitostech vznikla již o 5 let dříve, na základě zákona o Probační a mediační službě. Jak je již však psáno v předešlém odstavci, využívání této metody bylo zpočátku vcelku ojedinělé.

Na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropy z roku 2008 se oba státy zavázaly k ukotvení občanské a obchodní mediace. V rámci této směrnice byla stanovena lhůta pro ukotvení v národní legislativě do 21. května 2011. Finsko tedy v roce 2011 novelizovalo zákon z roku 2005 o soudní mediaci, kde přibyla kapitola o mediaci ve věcech občanských. Česká republika na tuto směrnici zareagovala až o rok a půl později, kdy 1. září 2012 vyšel v účinnost samostatný zákon o mediaci.³

Ve stručnosti tedy můžeme napsat, že Finsko má delší mediační tradici než Česká republika, a to převážně v mediacích na lokální úrovni. Naopak mediace řízená státem, tedy mediace, která je součástí trestního systému, byla dříve legislativně zakotvena v ČR. Každá země si zvolila odlišnou formu pro trestněprávní mediaci. Česká republika v roce 2000 ustanovila vykonavatelem alternativních trestů (včetně mediace) speciální novou Probační a mediační službu. Finsko naopak od roku 2005

---

²Juhani Iivari. „Mediation in Finland“. In: (2016). [cit. 2017-04-06]. URL: <http://restorativejustice.org/10fulltext/iivari.pdf>.

³Magda Janotová. *Mediace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN: 978-80-87974-07-0.

přijalo tzv. mediaci soudní a tím implementovalo mediaci přímo do pravomoci soudů.

4.3 Profese mediátora

4.3.1 Mediace civilní/ mimosoudní

Shodné v obou zemích je, že mediátor může být samostatným živnostníkem nebo zaměstnancem nějaké organizace. O něco odlišněji se v každé zemi legislativně přistupuje k požadavkům na mediátory. Ve Finsku musí podle zákona každý mediátor projít speciálním školením, které je ve většině případů úzce zaměřeno na konkrétní mediační oblast (na rodinou, školní nebo obchodní mediaci atd.). Oproti tomu v České republice existují tzv. zapsaní mediátoři, kteří aby mohli vykonávat tuto funkci, nemusí projít školením, ale musí složit mediační zkoušky. Přesto se předpokládá, že pro úspěšné absolvování zkoušky je kurz nezbytnou součástí. V České republice existují i mediátoři mimo tuto legislativu. Nemusejí splňovat konkrétní požadavky, ale nemají garantované ani žádné jistoty a výhody, které ze zákona vyplývají. Protože finský zákon píše o mediaci velmi obecně, mediátory, kteří by se nacházeli mimo danou legislativu ve Finsku nenajdeme.⁴

4.3.2 Trestněprávní mediace

Pozice mediátora, který zprostředkovává mediaci v případě spáchání trestného činu, je v obou státech diametrálně odlišná. Zatím co v České republice tuto funkci naplňují speciálně proškolení úředníci (převážně sociální pracovníci), kteří fungují v rámci probační a mediační služby, ve Finsku je systém odlišný. Funguje zde tzv. soudní mediace, při které je mediátorem samotný soudce. Předmět mediace se vyučuje v obou zemích na právnických oborech, avšak ve Finsku je tato tradice delší dobu. V České republice je mediace vyučována v rámci volitelných předmětů, ve Finsku je

---

⁴Komora zapsaných mediátorů. *Často kladené otázky (FAQ). Jak se stát zapsaným mediátorem?* [cit. 2017-04-08]. URL: <http://www.komorazapsanychmediatoru.cz/faq>.

to nezbytná součást studia.⁵

4.3.3 Mezinárodní mediace

Oproti České republice se Finsko aktivně podílí na zprostředkovávání mírových dohod. Má svou skupinu mediátorů, kteří ve spolupráci s nadnárodními organizacemi provádějí mediaci při válečných i neválečných konfliktech. V tomto ohledu je Finsko napřed a mediace zde má místo i jako samostatný obor na větších univerzitách. Přesto, že se v České republice Asociace mediátorů a další organizace o vznik samostatného univerzitního oboru mediace snaží, zatím k tomu nedošlo.⁶

4.4 Porovnání získaných dat

Při získávání dat a statistik o provedených mediacích byl velmi nápomocný finský Národní institut pro zdraví a sociální služby, který zpracovává velmi podrobně veškerá číselná data jak o trestněprávních, tak i civilních mediacích. Tato analytická data zpracovávají do analytických zpráv a v podobě přehledných dokumentů a prezentací jsou veřejně dostupné v anglickém, finském a švédském jazyce na internetových stránkách. Jsou zde dostupná data převážně o počtu provedených mediací, lokaci mediace, o věku a pohlaví uchazečů i samotných mediátorů. Mapují také celkové průměrné náklady spojené s procesem a mnoho dalšího.

Získat data z České republiky bylo podstatně obtížnější. Důkladné prohledání internetových stránek Probační a mediační služby (PMS), Asociace mediátorů (AMČR), Českého statistického úřadu (ČSÚ) a dalších nepřineslo žádná relevantní výsledky. Data mi následně na osobní žádost poskytla pouze Probační a mediační služba. Ta je shromažďuje jen za účelem interní analýzy, a proto nejsou veřejně dostupná. To je důvod proč zde zcela chybí data o mediaci uskutečněné mimo PMS.

---

⁵Kajjus Ervasti. *Conflicts Before the Courts and Courtannexed Mediation in Finland*. [cit. 2017-04-13]. URL: <http://www.scandinavianlaw.se/pdf/51-8.pdf>.

⁶Ministry for Foreign Affairs of Finland. *Mediation*. [cit. 2017-04-24]. URL: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49301&contentlan=2&culture=fi-FI>.

V obou státech máme k dispozici data na poli trestněprávní mediace, z rozmezí od roku 2007 do roku 2015. Přestože v této oblasti je mediace ve Finsku přibližně o pět let mladší než v České republice, její počet několikanásobně přesahuje službu mediace poskytovanou PMS v ČR. V roce 2015 proběhlo ve Finsku 11 941 trestněprávních mediací, což je přibližně dvanáctinásobek počtu mediací PMS v České republice, kde proběhlo v roce 2015 mediací 937. Rozdíl by byl ještě větší, pokud bychom přihlédli k počtu obyvatel, kde má Česká republika téměř dvojnásobný počet než Finsko.

Informace o druhu trestného činu jsou k dispozici pouze v materiálech finských statistik. V České republice nejsou veřejně k dispozici. Stejně tomu tak je i v poměru genderového rozdělení. O věku pachatelů se vedou statistiky jak v České republice, tak i ve Finsku. Počet mediací s mladistvým pachatelem se od roku 2012 v obou státech každý rok snižuje. V roce 2015 činil podíl mediací s mladistvými v České republice 16,6 %. Ve Finsku byl tento podíl větší a dosahoval až 26 %, kde 11 % tvoří mladiství pod 15 let.^{7,8}

---

⁷*Mediation in criminal and civil cases 2015* (2016). [cit. 2017-04-18]. ISSN: 1798-0887. URL: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130762/Tr12_16.pdf.

⁸Probační a Mediační služba České republiky. *Výkaz zpráv 2007 - 2014, Export dat Probační rejstřík AIS PMS 2015 - 2016*.

Závěr

V průběhu mé stáže v Probační a mediační službě jsem se často setkávala s faktem, že průběh soudu je velmi zdlouhavý proces. Důvod, který mi byl řečen, se týkal především jejich dlouhodobé přetíženosti. Již v té chvíli jsem začala přemýšlet o mediaci jako jedním z možných řešeních tohoto problému. Protože jsem o ní moc nevěděla, rozhodla jsem se o ní psát svou bakalářskou práci. V průběhu tvorby práce jsem se v mém okolí často setkávala s naprostou neznalostí mediace jako takové, i s nevědomím o možnosti ji v České republice využít, jako alternativu k soudnímu řízení. Čím více jsem o této metodě četla, tím větší jsem získávala dojem, že obsahuje více výhod než samotný soudní proces. Strany, které mediaci využijí, neztrácejí možnost svobodně rozhodnout o výsledku. Tím podle mého názoru vzniká větší odpovědnost a motivace k dodržování dohody a tím pádem nemusí docházet k tak časté recidivě. Když jsem byla na studijním pobytu ve Finsku, překvapilo mě, že mediace je pro většinu místních lidí známým pojmem, anebo s ní mají dokonce i svou osobní zkušenost. Proto jsem si ve své práci vytyčila za cíl prozkoumat a sepsat systém mediace v České republice a ve Finsku a zjistit čím se od sebe odlišují.

Sama jsem byla překvapena kolik Finských zdrojů o mediaci přeložených do Anglického jazyka jsem bez problémů našla a mohla z nich čerpat. Jedním z rozdílů Finska od České republiky, který považuji jako největší, je pojetí mediace v trestněprávních sporech. Finský systém soudní mediace je podle mého názoru lidem více dostupnější, což se ukazuje i ve statistikách, kdy četnost využití mediace propojené se soudem, je více než desetinásobně vyšší, než je tomu u využití mediace prostřednictvím Probační a mediační služby v České republice. Myslím si, že zde hraje roli i postava soudce jako mediátora. Sporné strany již soudce znají a mají s ním svou

zkušenost, proto pro ně může někdy být lehčí k mediaci přistoupit než udělat krok do neznáma s cizím mediátorem.

Obecně si myslím, že legislativně jsou na tom oba dva státy velmi dobře a mediace v nich našla své ukotvení. Podle mého názoru však není v České republice oproti Finsku věnována ze strany státu velká pozornost edukaci a rozšiřování povědomí o této možnosti. To vede k tomu, že i když má Česká republika dobré podmínky pro možný rozvoj mediace, její využití stále příliš nenarůstá.

Další odlišností finské mediace, kterou bychom se mohli v budoucnu inspirovat, je velmi specifické zaměření finských mediátorů. Tím jsem se ve své práci zabývala pouze okrajově. Přesto se domnívám, že je důležité to zde zmínit. Ve Finsku existují mediátoři, kteří jsou proškolení v určité konkrétní oblasti využití. Samotnou mě velmi zaujala pozice školního mediátora, který je podle mého názoru nejen velkým pomocníkem všem učitelům, ale dokáže také seznamovat žáky s vhodnými způsoby řešení mezilidských konfliktů, jakou může být mediace.

Při psaní této práce jsem si potvrdila názor, že mediace je pro mnoho případů vhodnou metodou, kterou bychom se měli snažit co nejvíce rozvíjet a naučit se ji využívat v našich každodenních životech. Při zkoumání finské mediace jsem došla k názoru, že tu je mnoho možností, kam je možné ještě českou mediaci posouvat a zdokonalovat. Využít k tomu inspiraci z jiných států může velmi pomoci. Proto doufám, že tento stručný náhled do finského systému mediace, dokáže upřesnit představy, jakým způsobem a v jaké oblasti je možné mediaci využít.

Seznam použitých zdrojů

- [1] Asociace mediátorů České republiky. *Co je to mediace*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.amcr.cz/co-je-to-mediace/>.
- [2] Asociace mediátorů České republiky. *Chci se stát mediátorem. Jakou formou se mohu věnovat profesi mediátora/mediátorky?* [cit. 2017-04-08]. URL: <http://www.amcr.cz/chci-se-stat-mediatorem>.
- [3] Asociace mediátorů České republiky. *Mediace v netrestních věcech aneb „Normální je nesoudit se“*. [cit. 2017-04-06]. URL: http://www.amcr.cz/dokumenty/zaverecne_vystupy_vyporadani_web.doc.
- [4] Partners Czech: Partners for Democratic Change. *Služby*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.partnersczech.cz/stranky/sluzby>.
- [5] Centrum Dohody: Consulting & Development. *O nás*. [cit. 2017-04-05]. URL: <http://www.centrumdohody.com/o-nas/>.
- [6] Mediační dohoda. *Fáze mediačního procesu*. [cit. 2017-03-31]. URL: <http://mediacnidohoda.cz/mediace/pravni-predpisy/>.
- [7] Ministry of Employment and the Economy. *Act on Mediation in Labour Disputes (420/1962, amendments up to 477/2011 included) - Unofficial translation*. [cit. 2017-04-12]. Finland, 2011. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1962/en19620420.pdf>.
- [8] Kaijus Ervasti. *Conflicts Before the Courts and Courtannexed Mediation in Finland*. [cit. 2017-04-13]. URL: <http://www.scandinavianlaw.se/pdf/51-8.pdf>.

- [9] Kaijus Ervasti. „Court Mediation in Finland“. In: *Research Report No. 256*. [cit. 2017-04-12]. Helsinki: National Research Institute of Legal Policy, 2011. URL: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152421/summary_ti-sovittelu.pdf.
- [10] Ministry for Foreign Affairs of Finland. *Mediation*. [cit. 2017-04-24]. URL: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49301&contentlan=2&culture=fi-FI>.
- [11] *Government Report on Finnish Foreign and Security Policy*. [cit. 2017-04-13]. Helsinki: Prime Minister's Office Publications, 2016. ISBN: 978-952-287-271-5. URL: <http://valtioneuvosto.fi/documents/10616/1986338/VNKJ092016+en.pdf>.
- [12] Carolina García Hervás. *What is international mediation?* [cit. 2017-04-05]. The Heart of Europe: Politics, economics a international affairs, 2014. URL: <http://theheartofeurope.ideasoneurope.eu/2014/10/15/mediation/>.
- [13] Lenka Holá. *Mediace v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-3134-6.
- [14] Lenka Holá. „Praktické aspekty mediace v ČR“. In: *Právní Prostor* (2015). [cit. 2017-04-07]. URL: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/prakticke-aspekty-mediace-v-cr>.
- [15] Lenka Holá. „Role univerzity jako vzdělavatele v mediaci“. In: *Česká advokátní komora* (2013). [cit. 2017-04-10]. URL: <http://www.bulletin-advokacie.cz/role-univerzity-jako-vzdelavatele-v-mediaci>.
- [16] Juhani Iivari. „Mediation in Finland“. In: (2016). [cit. 2017-04-06]. URL: <http://restorativejustice.org/10fulltext/iivari.pdf>.
- [17] Magda Janotová. *Mediace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN: 978-80-87974-07-0.
- [18] Ministry of Justice. *Act on Court-annexed Mediation (663/2005) - Unofficial translation*. [cit. 2017-04-12]. Finland, 2005. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2005/en20050663.pdf>.

- [19] Ministry of Justice. *Act on mediation in civil matters and confirmation of settlements in general courts (394/2011) - Unofficial translation*. [cit. 2017-04-13]. Finland, 2011. URL: <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2011/en20110394.pdf>.
- [20] Ministry of Justice. *Court mediation of disputes: What is court mediation?* [cit. 2017-04-18]. URL: <https://oikeus.fi/en/index/esitteet/riidansovittelutuomioistuimessa.html>.
- [21] Probační a Mediační služba České republiky. *Cíle činnosti PMS*. [cit. 2017-04-15]. URL: <https://www.pmscr.cz/poslani-a-cile/>.
- [22] Probační a Mediační služba České republiky. „Organizační řád Probační a mediační služby“. In: (2016). [cit. 2017-04-15]. URL: https://www.pmscr.cz/download/03_ORG_RAD_PMS_aktual_2017.pdf.
- [23] Probační a Mediační služba České republiky. *Výkaz zpráv 2007 - 2014, Export dat Probační rejstřík AIS PMS 2015 - 2016*.
- [24] Finnish Forum for Mediation. *Arenas of mediation*. [cit. 2017-04-12]. URL: <http://www.sovittelu.com/english/index.php>.
- [25] Finnish Forum for Mediation. *Mediation training and networks in Finland*. [cit. 2017-04-14]. URL: <http://www.sovittelu.com/english/index.php>.
- [26] National Family Mediation. *Principles of mediation*. [cit. 2017-03-30]. URL: <http://www.nfm.org.uk/index.php/family-mediation/principles-of-mediation>.
- [27] Mediation a Conciliation Project Committee. *Concept and process of mediation*. [cit. 2017-04-25]. India, New Delhi. URL: http://mediationbhc.gov.in/PDF/concept_and_process.pdf.
- [28] Komora zapsaných mediátorů. *Často kladené otázky (FAQ). Jak se stát zapsaným mediátorem?* [cit. 2017-04-08]. URL: <http://www.komorazapsanychmediatoru.cz/faq>.
- [29] Culture Ministry for Justice a Local Government. *Roles and Duties of Mediator: Role of the mediator*. [cit. 2017-04-02]. URL: <https://mjcl.gov.mt/en/mmc/Pages/Roles-and-Duties-of-Mediator.aspx>.

- [30] Giuseppe. De Palo a Mary B. Trevor. *EU mediation law and practice*. 1st ed. Oxford, U.K.: Oxford University Press, 2012. ISBN: 978-0-19-966098-8.
- [31] Dana Potočková. *Nejlepší je domluvit se, aneb, Průvodce mediačním procesem*. 1. vyd. Praha: Alfom, 2013. ISBN: 978-80-87785-00-3.
- [32] *Rodinná mediace*. [cit. 2017-04-05]. Spondeo o.p.s. URL: http://www.spondeo.cz/wp-content/uploads/2016/09/letak_skladackaPR0dospELE_FINALs.pdf.
- [33] Michal Růžička a Mirka Kollnerová. *Mediace a rodinná mediace*. Olomouc: Michal Růžička, 2011. ISBN: 9788026014706.
- [34] H. Stöhrová a Fr. Valeš. *Mediace*. [cit. 2017-04-02]. Asociace mediátorů ČR o.s., 2013. URL: <http://interkulturniprace.cz/oplzz/wp-content/uploads/2013/04/mediace-zakladni-info.pdf>.
- [35] *Mediation in criminal and civil cases 2015* (2016). [cit. 2017-04-18]. ISSN: 1798-0887. URL: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130762/Tr12_16.pdf.
- [36] Vladislav Větrovec, Libor Nedorost a Zdeněk Slovák. „Probační a mediační služba ČR“. In: *Právní rádce* (2003). [cit. 2017-04-07]. URL: <http://pravniрадce.ihned.cz/c1-11416450-probacni-a-mediacni-sluzba-cr>.
- [37] *Vyhláška č. 277/2012, o zkouškách a odměně mediátora*.
- [38] *Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů*.
- [39] *Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě*.